

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O NASLJEĐIVANJU U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je donio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 25.06.2014. godine i na sjednici Doma naroda od 10.07.2014. godine.

Broj 01-02-711-02/14
22. rujna 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Živko Budimir, v. r.

ZAKON
O NASLJEĐIVANJU U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE

DIO PRVI
NASLJEDNO PRAVO
I. OPĆE ODREDBE

Ostvarivanje nasljednog prava

Članak 1.

- (1) Nasljedno pravo u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) ostvaruje se po odredbama ovoga zakona.
- (2) Ovim se zakonom uređuju pravila po kojima sud, druga tijela i ovlaštene osobe u Federaciji postupaju u nasljednim stvarima.

Predmet nasljeđivanja

Članak 2.

Nasljeđivati se mogu stvari i prava koja pripadaju fizičkim osobama, osim onoga što se ne može naslijediti zbog svoje pravne prirode ili po zakonu.

Jednakopravnost u nasljeđivanju

Članak 3.

- (1) Sve su fizičke osobe pod istim uvjetima jednakopravne u nasljeđivanju.

- (2) Stranci su u nasljeđivanju jednakopravni s državljanima Bosne i Hercegovine.

Nasljeđivanje izvanbračnih srodnika i srodnika iz potpunog posvojenja

Članak 4.

- (1) Izvanbračno srodstvo izjednačuje se u pogledu nasljeđivanja s bračnim, a srodstvo potpunog posvojenja sa srodstvom po krvi.
- (2) U slučaju potpunog posvojenja prestaju međusobna nasljedna prava posvojenika i njegovih potomaka s njegovim srodnicima po krvi.

Pozivanje na nasljedstvo

Članak 5.

- (1) Umrlo fizičku osobu nasljeđuje onaj koji je njezinom smrću stekao nasljedno pravo (nasljednik).
- (2) Svaka osoba sposobna je naslijediti ako zakonom nije što drugo određeno.
- (3) Nasljedno pravo stječe se po odredbama ovoga zakona, a na temelju ugovora o nasljeđivanju, oporuke ili zakona.
- (4) Nasljedno pravo stječe se u trenutku ostaviteljeve smrti. Stjecatelj nasljednog prava može ga se po odredbama ovoga zakona odreći, pa će se uzeti kao da ga nikada nije niti stekao.
- (5) Tko je naslijedio ostavitelja, njegov je sveopći pravni sljednik.

Raspodaganje ugovorom o nasljeđivanju ili oporukom

Članak 6.

Ostavitelj može ugovorom o nasljeđivanju ili oporukom raspolagati svojom imovinom na način i u granicama koji su određeni u zakonu.

Ostavina bez nasljednika

Članak 7.

Smrću ostavitelja koji nema nasljednika ostavinu stječe općina, odnosno grad određen ovim zakonom, koji time dobivaju jednak položaj kao da su ostaviteljevi nasljednici, osim što se oni ne mogu odreći nasljeđa.

II. NASLJEDIVANJE NA TEMELJU ZAKONA

A. ZAKONSKI NASLJEDNICI

1. NASLJEDNI REDOVI

Krug zakonskih nasljednika

Članak 8.

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na temelju zakona umrlog nasljeđuju: svi njegovi potomci, njegovi posvojenici i njihovi potomci, njegov bračni partner, njegovi roditelji, njegovi posvojitelji, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi djedovi i bake i njihovi potomci, njegovi ostali predci.
- (2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka nasljeđuju po nasljednim redovima.
- (3) Nasljednici bližeg nasljednog reda isključuju iz nasljedstva osobe daljnjeg nasljednog reda.

Izvanbračni partner kao zakonski nasljednik

Članak 9.

- (1) Na temelju zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni partner koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim.
- (2) Izvanbračnom zajednicom glede ovoga zakona smatra se zajednica života žene i muškarca sukladno odredbama zakona koji uređuje obiteljske odnose, a koja je prestala ostaviteljevom smrću.

a) Prvi nasljedni red

Potomci i bračni partner ostavitelja

Članak 10.

- (1) Ostavitelja nasljeđuju prije svih njegova djeca i njegov bračni partner.
- (2) Nasljednici prvog nasljednog reda nasljeđuju na jednake dijelove.
- (3) Kada ostavitelj nema potomaka, bračni partner ne nasljeđuje u prvom nasljednom redu.

Pravo predstavljanja

Članak 11.

Dio ostavine koji bi pripao ranije umrlom djetetu da je nadživjelo ostavitelja nasljeđuju njegova djeca, ostaviteljeva unučad na jednake dijelove, a ako je netko od unučadi umrlo prije ostavitelja, dio koji bi njemu pripao da je bio živ u trenutku smrti ostaviteljeve nasljeđuju njegova djeca, ostaviteljeva prauučad, na jednake dijelove, i tako redom sve dok ima ostaviteljevih potomaka.

b) Drugi nasljedni red

Bračni partner i roditelji umrlog

Članak 12.

- (1) Ostavinu umrlog koji nije ostavio potomke nasljeđuje njegov bračni partner i njegovi roditelji.
- (2) Roditelji umrlog nasljeđuju jednu polovicu ostavine na jednake dijelove, a drugu polovicu ostavine nasljeđuje bračni partner umrlog.
- (3) Ako iza umrlog nije ostao bračni partner, roditelji umrlog nasljeđuju cijelu ostavinu na jednake dijelove.

Braća i sestre umrloga i njihovi potomci

Članak 13.

- (1) Ako je jedan ostaviteljev roditelj umro prije ostavitelja, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuju njegova djeca (braća i sestre ostavitelja), njegova unučad i prauučad i njegovi daljnji potomci, po pravilima koja važe za slučaj kad umrlog nasljeđuju njegova djeca i ostali potomci.
- (2) Ako su oba ostaviteljeva roditelja umrla prije ostavitelja, dio ostavine koji bi svakome od njih pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuju njihovi potomci, prema odredbama stavka 1. ovoga članka.
- (3) U svim slučajevima ostaviteljeva braća i sestre samo po ocu nasljeđuju na jednake dijelove očevo dio ostavine, braća i sestre samo po majci nasljeđuju na jednake dijelove majčin dio, a rođena braća i sestre nasljeđuju na jednake dijelove s braćom i sestrama po ocu očevo dio, a s braćom i sestrama po majci majčin dio.

Nasljeđivanje jednog roditelja koji je umro bez potomstva

Članak 14.

Ako je jedan ostaviteljev roditelj umro prije ostavitelja, a nije ostavio nijednog potomka, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuje drugi roditelj, a ako je i ovaj umro prije ostavitelja, njegovi potomci nasljeđuju ono što bi pripalo i jednom i drugom roditelju, prema odredbama članka 12. ovoga zakona.

c) Treći nasljedni red

Djedovi i bake umrloga

Članak 15.

- (1) Ostavitelja koji nije ostavio ni potomke, ni bračnog partnera, ni roditelje, niti su ovi ostavili nekog potomka, nasljeđuju njegovi djedovi i bake.
- (2) Jednu polovicu ostavine nasljeđuju djed i baka s očeve strane, a drugu polovicu djed i baka s majčine strane.

Prava djeda i bake iste loze

Članak 16.

- (1) Djed i baka iste loze nasljeđuju na jednake dijelove.
- (2) Ako je neki od predaka jedne loze iz stavka 1. ovoga članka umro prije ostavitelja, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuju njegova djeca i njegovi potomci, po pravilima koja važe za slučaj kad umroga nasljeđuju njegova djeca i ostali potomci.
- (3) U svemu ostalom za nasljedno pravo djeda i bake jedne loze i njihove djece važe pravila po kojima nasljeđuju ostaviteljevi roditelji i njihovi potomci.

Nasljeđivanje djeda i bake jedne loze koji su umrli bez potomstva

Članak 17.

Ako su djed i baka jedne loze umrli prije ostavitelja, a nisu ostavili ni jednog potomka, dio ostavine koji bi im pripao da su nadživjeli ostavitelja nasljeđuju djed i baka druge loze, njihova djeca, njihovi unuci i njihovi daljnji potomci, kako je određeno u članku 16. ovoga zakona.

d) Četvrti nasljedni red**Pradjedovi i prabake umrloga**

Članak 18.

- (1) Ostavitelja koji nije ostavio ni potomke ni roditelje, niti su ovi ostavili nekog potomka, ni bračnog partnera, ni djeda i baku, niti su ovi ostavili nekog potomka, nasljeđuju njegovi pradjedovi i prabake.
- (2) Jednu polovicu nasljeđuju pradjedovi i prabake s očeve strane, a drugu polovicu nasljeđuju pradjedovi i prabake s majčine strane.

Prava pradjeda i prabake iste loze

Članak 19.

- (1) Od dijela koji pripada ostaviteljevim pradjedovima i prabakama s očeve strane jednu polovicu nasljeđuju na jednake dijelove roditelji njegova djeda po ocu, a drugu polovicu roditelji njegove bake po ocu.
- (2) I pradjedovi i prabake s majčine strane nasljeđuju na način određen u stavku 1. ovoga članka dio koji im pripada.
- (3) Ako nema koga od tih predaka, dio koji bi mu pripao da je živ nasljeđuje predak koji mu je bio bračni partner.
- (4) Ako nema jednog para tih predaka, dijelove koji bi im pripali da su živi nasljeđuje drugi par iste loze.
- (5) Ako nema pradjedova i prabaka jedne loze, dio ostavine koji bi im pripao da su živi nasljeđuju pradjedovi i prabake druge loze.

Ostali predci

Članak 20.

Iza pradjedova i prabaka ostavitelja nasljeđuju daljnji njegovi predci redom, po pravilima po kojima nasljeđuju njegovi pradjedovi i njegove prabake.

Nasljeđivanje ostavine bez nasljednika

Članak 21.

- (1) Smrću ostavitelja koji nema nasljednika, nekretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad na čijem se području nalaze.
- (2) Smrću ostavitelja koji nema nasljednika pokretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad gdje je ostavitelj u trenutku smrti imao prebivalište na području Federacije.
- (3) Ako ostavitelj u trenutku smrti nije imao prebivalište na području Federacije BiH, a imao je boravište, pokretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad gdje je ostavitelj u trenutku smrti imao boravište na području Federacije.

- (4) Ako ostavitelj u trenutku smrti na području Federacije nije imao ni prebivalište niti boravište, pokretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad gdje je ostavitelj u trenutku smrti bio upisan u knjigu državljana Bosne i Hercegovine i Federacije.

2. Posebne odredbe za neke nasljednike**a) Nepotpuno posvojenje**

Članak 22.

- (1) Posvojenik iz nepotpunog posvojenja i njegovi potomci imaju prema posvojitelju ista nasljedna prava kao i posvojiteljeva djeca i drugi njegovi potomci, osim ako pri posvojenju ta prava nisu ograničena ili sasvim isključena.
- (2) U slučajevima u kojima posvojenik i njegovi potomci nasljeđuju posvojitelja kao njegova djeca, posvojitelj nasljeđuje posvojenika i njegove potomke.
- (3) Posvojitelj ima na ostavinu posvojenika i njegovih potomaka ista nasljedna prava koja ima odgovarajući predak posvojenika prema svojim potomcima.
- (4) Posvojenik i njegovi potomci ne nasljeđuju posvojiteljeve srodnike, njegovog bračnog partnera, ni druge njegove posvojenike.
- (5) Srodnici posvojitelja i njegov bračni partner kod nepotpunog posvojenja ne nasljeđuju posvojenika ni njegove srodnike.
- (6) Nepotpunim posvojenjem ostaju nedirnuta prava nasljeđivanja između posvojenika i njegovih srodnika.

Gubitak prava posvojenika

Članak 23.

Posvojenik iz nepotpunog posvojenja i njegovi potomci ne mogu naslijediti posvojitelja ako je posvojitelj podnio zahtjev za raskid posvojenja, a poslije njegove smrti se utvrdi da je zahtjev bio utemeljen.

b) Djeca**Povećanje nasljednoga dijela djece**

Članak 24.

- (1) Kada su djeca koja nemaju nužnih sredstava za život pozvana na nasljeđe, sud može na njihov zahtjev odlučiti da naslijede i jedan dio onog dijela ostavine koji bi po zakonu trebali naslijediti ostali nasljednici prvog nasljednog reda.
- (2) Sud može odlučiti da djeca naslijede cijelu ostavinu ako je ona tako male vrijednosti da bi njezinom podjelom djeca zapala u oskudicu.
- (3) Pri odlučivanju u slučajevima iz st. 1. i 2. ovoga članka sud će uzeti u obzir sve okolnosti, a naročito imovinske prilike i sposobnost za privređivanje svakog djeteta i bračnog partnera, trajanje bračne zajednice, kao i vrijednost ostavine.

c) Gubitak prava na nasljeđivanje bračnog i izvanbračnog partnera**Kad bračni i izvanbračni partner nema pravo na nasljedstvo**

Članak 25.

- (1) Pravo nasljeđivanja na temelju zakona između bračnih partnera prestaje razvodom braka ili poništenjem braka.
- (2) Bračni partner nema pravo na nasljeđe:
 - 1) ako je ostavitelj bio podnio tužbu za razvod braka, a poslije ostaviteljeve smrti se utvrdi da je tužba bila utemeljena,
 - 2) ako njegov brak s ostaviteljem bude oglašen za nepostojeći, ili bude poništen, poslije ostaviteljeve smrti, iz uzroka za čije je postojanje nadživjeli bračni partner znao u vrijeme zaključenja braka,
 - 3) ako je njegova zajednica života s ostaviteljem bila trajno prestala njegovom krivicom ili u sporazumu s ostaviteljem.

- (3) Izvanbračni partner nema pravo na nasljedstvo ako je njegova zajednica života s ostaviteljem bila trajno prestala prije ostaviteljeve smrti.

Povećanje nasljednog dijela bračnog partnera

Članak 26.

- (1) Kada je bračni partner koji nema nužnih sredstava za život pozvan na nasljeđe s nasljednicima prvoga ili drugoga nasljednog reda, sud može, na zahtjev bračnog partnera, odlučiti da bračni partner naslijedi i jedan dio onoga dijela ostavine koji bi po zakonu trebali naslijediti ostali nasljednici, a može odlučiti i da bračni partner naslijedi cijelu ostavinu, ako je ona tako male vrijednosti da bi njezinom podjelom bračni partner zapao u oskudicu.
- (2) Pri odlučivanju u slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud će uzeti u obzir sve okolnosti, a naročito imovinske prilike i sposobnosti za privređivanje bračnog partnera, trajanje bračne zajednice, imovinske prilike ostalih nasljednika i njihovu sposobnost za privređivanje i vrijednost ostavine.

d) Roditelji

Povećanje nasljednog dijela roditelja

Članak 27.

- (1) Kad su roditelji koji nemaju nužnih sredstava za život pozvani na nasljeđe s ostaviteljevim bračnim partnerom, sud može na njihov zahtjev odlučiti da naslijede i jedan od onoga dijela ostavine koji bi po zakonu trebao naslijediti bračni partner.
- (2) Sud može odlučiti da roditelji naslijede cijelu ostavinu ako je ona tako male vrijednosti da bi njezinom podjelom roditelji zapali u oskudicu.
- (3) Ako je između ostaviteljevih roditelja zajednica života trajno prestala, a samo jedan roditelj nema sredstava nužnih za život, ovaj roditelj može zahtijevati povećanje nasljednog dijela kako prema bračnom partneru tako i prema drugom ostaviteljevom roditelju.
- (4) Ako je jedan ostaviteljev roditelj umro prije ostavitelja, nadživjeli roditelj koji nema nužnih sredstava za život može zahtijevati povećanje svoga nasljednog dijela i prema nasljednicima umrlog ostaviteljevog roditelja.
- (5) Pri odlučivanju u slučajevima iz st. 1. i 2. ovoga članka sud će uzeti u obzir sve okolnosti, a naročito imovinske prilike i sposobnost za privređivanje roditelja, imovinske prilike bračnog partnera, odnosno nasljednika umrloga roditelja i njegovu sposobnost za privređivanje i vrijednost ostavine.

B. NUŽNI NASLJEDNICI

1. NUŽNI NASLJEDNICI I NUŽNI I RASPOLOŽIVI DIO OSTAVINE

Nužni nasljednici

Članak 28.

- (1) Nužni nasljednici su: djeca ostavitelja, njegovi posvojenici iz potpunog posvojenja te njegov bračni partner.
- (2) Ostali potomci umrlog, njegovi posvojenici iz nepotpunog posvojenja i njihovi potomci, njegovi roditelji i njegova braća i sestre nužni su nasljednici samo ako su trajno nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život.
- (3) Osobe navedene u ovome članku nužni su nasljednici kada su po zakonskom redu nasljeđivanja pozvane na nasljedstvo.

Nužni i raspoloživi dio

Članak 29.

- (1) Nužni nasljednici imaju pravo na dio ostavine kojim ostavitelj ne može raspolagati i koji se naziva nužni dio.
- (2) Nužni dio nasljednika iz članka 28. stavak 1. ovoga zakona iznosi jednu polovicu, a nužni dio ostalih nasljednika jednu

trećinu onoga dijela koji bi svakom pojedinom od njih pripao po zakonskom redu nasljeđivanja.

- (3) Ostatkom ostavine može ostavitelj raspolagati po svojoj volji i taj dio ostavine naziva se raspoloživi dio.

Pravo na nužni dio je nasljedno pravo

Članak 30.

- (1) Nužnom nasljedniku pripada određeni dio svake stvari i prava koji sačinjavaju ostavinu, ali ostavitelj može odrediti da nužni nasljednik primi svoj dio i u određenim stvarima, pravima ili u novcu.
- (2) Na zahtjev neke od stranaka sud može, kad nađe da je to opravdano, odlučiti da nužnom nasljedniku pripadne dio u određenim stvarima, pravima ili u novcu, ako to već nije pravnim poslom odredio ostavitelj.

2. IZRAČUNAVANJE NUŽNOG I RASPOLOŽIVOG DIJELA, SMANJENJE RASPOLAGANJA PRAVNIM POSLOVIMA ZA SLUČAJ SMRTI I VRAĆANJE POKLONA

a) Izračunavanje nužnog i raspoloživog dijela

Utvrđivanje vrijednosti ostavine

Članak 31.

- (1) Vrijednost ostavine na temelju koje se izračunava nužni dio utvrđuje se na sljedeći način:
- 1) prvo se popisuju i procjenjuju sva dobra koja je ostavitelj imao u trenutku smrti, računajući tu i sve ono čime je raspolagao ugovorom o nasljeđivanju i oporukom, kao i sve njegove tražbine, pa i one koje ima prema nekom nasljedniku, osim tražbina koje su očigledno nenaplative;
 - 2) od utvrđene vrijednosti dobara koja je ostavitelj imao u trenutku smrti odbijaju se troškovi sahrane ostavitelja, iznos troškova popisa i procjene ostavine i iznos dugova ostavitelja;
 - 3) dobijenom ostatku dodaje se vrijednost svih poklona koje je ostavitelj učinio ma na koji način nekom zakonskom nasljedniku, pa i poklona učinjenih nasljednicima koji se odriču nasljeđa, kao i onih poklona za koje je ostavitelj naredio da se ne uračunavaju nasljedniku u njegov nasljedni dio, kao i poklona za koje je ostavitelj u posljednjoj godini svoga života učinio drugim osobama koje nisu zakonski nasljednici, osim manjih uobičajenih poklona.
- (2) Pri utvrđivanju vrijednosti ostavine neće se uzeti u obzir vrijednost poklona učinjenih za postignuće općekorisnih svrha, kao ni poklona koji se na temelju samog zakona ne uračunavaju nasljedniku u njegov nasljedni dio.

Poklon i određivanje njegove vrijednosti

Članak 32.

Kao poklon glede ovoga zakona smatra se i odricanje od prava, oproštaj duga, ono što je ostavitelj za vrijeme svoga života dao nasljedniku na ime nasljednog dijela, ili radi osnivanja ili proširenja kućanstva, ili radi obavljanja zanimanja, kao i svako drugo raspolaganje ostavitelja bez nadoknade.

Procjenjivanje poklona

Članak 33.

Pri procjenjivanju poklona uzima se vrijednost poklonjene stvari u trenutku ostaviteljeve smrti, a prema njezinom stanju u vrijeme kada je poklon učinjen.

Poklon u vidu osiguranja

Članak 34.

Kad se poklon sastoji u osiguranju u korist poklonoprimeca, kao vrijednost poklona uzet će se zbir premija koje je uplatio

ostavitelj, ako je taj zbir manji od osigurane sume; a ako je zbir premija veći od osigurane sume, kao vrijednost poklona uzet će se iznos osigurane sume.

**b) Imovina koja se izdvaja iz ostavine
Izdvajanje u korist potomaka koji su privredivali s
ostaviteljem**

Članak 35.

- (1) Ostaviteljevi potomci i posvojenici koji su živjeli u zajednici s ostaviteljem, svojim radom, zaradom ili mu na drugi način pomagali u privređivanju imaju pravo zahtijevati da im se iz ostavine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine.
- (2) Tako izdvojeni dio ne spada u ostavinu i ne uzima se u obzir pri izračunavanju nužnog dijela, niti se uračunava nasljedniku u njegov nasljedni dio.

Izdvajanje predmeta kućanstva

Članak 36.

- (1) Nadživjelom bračnom partneru i ostaviteljevim potomcima koji su živjeli s ostaviteljem u istom kućanstvu pripadaju predmeti kućanstva koji služe za zadovoljavanje njihovih svakodnevnih potreba, kao što su pokućstvo, namještaj, posteljina i slično, ali ne ako su ovi predmeti znatnije vrijednosti.
- (2) Tako izdvojeni predmeti ne uzimaju se u obzir pri izračunavanju nužnog dijela, niti se uračunavaju nasljedniku u njegov nasljedni dio.

**c) Smanjenje raspolaganja pravnim poslovima za slučaj
smrti i vraćanje poklona zbog povreda nužnog dijela
Povreda nužnog dijela**

**Pokloni i raspolaganja putem pravnih poslova za slučaj smrti
učinjeni u korist nužnih nasljednika**

Članak 37.

- (1) Kad je povrijeđen nužni dio, raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti (oporuka, ugovor o nasljeđivanju) smanjit će se, a pokloni će se vratiti ukoliko je potrebno kako bi se namirio nužni dio.
- (2) Nužni dio je povrijeđen kada ukupna vrijednost raspolaganja ugovorom o nasljeđivanju, oporukom i poklonom prelazi raspoloživi dio.
- (3) Pri utvrđivanju ukupne vrijednosti raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti i poklona uzimaju se u račun i oni pokloni i raspolaganja za koja je ostavitelj naredio da se ne uračunavaju nužnom nasljedniku u njegov nasljedni dio.
- (4) Od poklona i raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti koja se uračunavaju nužnom nasljedniku u njegov nasljedni dio uzima se u račun pri utvrđivanju ukupne vrijednosti raspolaganja samo onoliko za koliko oni premašuju njegov nužni dio.

Red smanjenja i vraćanja

Članak 38.

Kad je povrijeđen nužni dio, prvo se smanjuju raspolaganja oporukom, zatim raspolaganja ugovorom o nasljeđivanju, pa ukoliko nužni dio time ne bi bio namiren, vraćaju se pokloni.

**Srazmjerno smanjenje raspolaganja oporukom, ugovorom o
nasljeđivanju i privilegirani legat**

Članak 39.

- (1) Raspolaganja oporukom smanjuju se u istoj srazmjeri, bez obzira na njihovu prirodu i na njihov opseg, i bez obzira na to nalaze li se u jednom ili više oporuka, ako iz oporuke ne proizilazi nešto drugo.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na ugovor o nasljeđivanju.

- (3) Ako je ostavitelj ostavio više legata i naredio da se neki legat isplati prije ostalih, taj će se legat smanjiti samo ukoliko vrijednost ostalih legata ne dostiže da se namiri nužni dio.

**Srazmjerno smanjenje legata naloženih oporučnom
nasljedniku ili legataru**

Članak 40.

Oporučni nasljednik čiji bi nasljedni dio morao biti smanjen kako bi se namirio nužni dio, može tražiti srazmjerno smanjenje legata koje treba isplatiti ako iz oporuke ne proizilazi što drugo. Isto važi i za nasljednika po ugovoru o nasljeđivanju i za legataru kome je ostavitelj naložio da iz svoga legata nešto isplati.

Red vraćanja poklona

Članak 41.

- (1) Vraćanje poklona vrši se počev od posljednjeg poklona i ide dalje obrnuto po redu po kojem su pokloni učinjeni.
- (2) Pokloni učinjeni istodobno vraćaju se srazmjerno.

Položaj poklonoprimatelja koji vraća poklon

Članak 42.

U pogledu poklonjene stvari koju je dužan vratiti poklonoprimateelj se smatra savjesnim posjednikom do dana kada je saznao za zahtjev za vraćanje poklona.

**Tko može tražiti smanjenje raspolaganja pravnim poslovima
za slučaj smrti i vraćanje poklona**

Članak 43.

- (1) Smanjenje raspolaganja oporukom, ugovorom o nasljeđivanju i vraćanje poklona kojim je povrijeđen nužni dio mogu tražiti samo nužni nasljednici.
- (2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka nasljeđivo je samo ako je nužni nasljednik prije svoje smrti već podnio zahtjev za nužni dio.

**Zastara prava na traženje smanjenja raspolaganja pravnim
poslovima za slučaj smrti i vraćanje poklona**

Članak 44.

Smanjenje raspolaganja oporukom može se tražiti u roku tri godine od proglašenja oporuke, a raspolaganje ugovorom o nasljeđivanju i vraćanje poklona u roku tri godine od ostaviteljeve smrti, odnosno od dana kada je rješenje o njegovom proglašenju za umrlog, odnosno rješenje kojim se utvrđuje njegova smrt postalo pravomoćno.

**3. ISKLJUČENJE NUŽNIH NASLJEDNIKA IZ
NASLJEĐA I LIŠENJE NUŽNOG DIJELA U KORIST
POTOMAKA**

**a) Isključenje nužnih nasljednika
Razlozi isključenja**

Članak 45.

- (1) Ostavitelj može isključiti iz nasljedstva nasljednika koji ima pravo na nužni dio:
 - 1) ako se on povredom neke zakonske ili moralne obveze koja proizilazi iz njegova obiteljskog odnosa s ostaviteljem teže ogriješio prema ostavitelju,
 - 2) ako je namjerno počinio neko teže kazneno djelo prema njemu ili njegovu bračnom partneru, djetetu ili roditelju,
 - 3) ako je počinio neko od kaznenih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine ili čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
 - 4) ako se odao neradu ili nepoštenu životu.
- (2) Isključenje iz nasljedstva može biti potpuno ili djelomično.

Uvjeti za punovažnost isključenja

Članak 46.

- (1) Ostavitelj koji želi isključiti nasljednika mora to izraziti u oporuci ili u ugovoru o nasljeđivanju na izričit način i navesti razlog za isključenje.
- (2) Razlog za isključenje mora postojati u vrijeme sastavljanja oporuke ili ugovora o nasljeđivanju.
- (3) U slučaju spora o opravdanosti isključenja dužnost dokazivanja da je isključenje opravdano leži na onome tko se na isključenje poziva.

Posljedice isključenja

Članak 47.

Isključenjem nasljednik gubi nasljedna prava u opsegu u kojem je isključen, a pravo ostalih osoba koje mogu naslijediti ostavitelja određuje se kao da je isključeni umro prije ostavitelja.

b) Lišenje nužnog dijela u korist potomaka

Članak 48.

- (1) Ako je potomak koji je imao pravo na nužni dio prezadužen ili je rasipnik, ostavitelj ga može na izričit način lišiti u cjelini ili djelomice njegovog nužnog dijela u korist njegovih potomaka.
- (2) Ovo lišenje ostaje punovažno samo ako u trenutku otvaranja nasljeđa lišeni ima maloljetne ili punoljetne potomke koji su nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život.
- (3) Lišeni nasljednik nasljeđuje ostavitelja u dijelu koji nije obuhvaćen lišenjem.
- (4) Lišeni nasljednik nasljeđuje ostavitelja i kad pretpostavke za lišenje više ne postoje u trenutku ostaviteljeve smrti.

C. URAČUNAVANJE POKLONA I LEGATA U NASLJEDNI DIO**Uračunavanje poklona zakonskom nasljedniku**

Članak 49.

- (1) Svakom zakonskom nasljedniku uračunava se u nasljedni dio sve što je na bilo koji način dobio na poklon od ostavitelja.
- (2) Plodovi i druge koristi koje je nasljednik imao od poklonjene stvari sve do ostaviteljeve smrti ne uračunavaju se.
- (3) Poklon se ne uračunava ako je ostavitelj izjavio u vrijeme poklona ili kasnije, ili u oporuci ili u ugovoru o nasljeđivanju da se poklon neće uračunati u nasljedni dio, ili se iz okolnosti može zaključiti da je to bila ostaviteljeva volja.
- (4) Pri tomu ostaju u važnosti odredbe o nužnom dijelu, s tim da se nužnom nasljedniku uvijek u vrijednost njegova nužnog dijela uračunavaju pokloni koje je dobio.

Uračunavanje legata zakonskim nasljednicima

Članak 50.

- (1) Legat ostavljen zakonskom nasljedniku uračunava se u njegov nasljedni dio, osim ako iz oporuke ili iz ugovora o nasljeđivanju proizilazi da je ostavitelj htio da nasljednik dobije legat pored svoga dijela.
- (2) Pri uračunavanju vrijede odredbe o nužnom dijelu, s time da se nužnom nasljedniku uvijek u vrijednost njegova nužnog dijela uračunavaju legati koji su mu namijenjeni.

Uračunavanje poklona i legata

Članak 51.

- (1) Uračunavanje poklona i legata vrši se na taj način što ostali nasljednici dobivaju iz ostavine odgovarajuću vrijednost, a poslije toga ostatak ostavine dijeli se među svim nasljednicima.

- (2) Ako dobra koja je ostavitelj imao u trenutku smrti nisu dovoljna da ostali nasljednici dobiju odgovarajuću vrijednost, nasljednik kome se vrši uračunavanje poklona i legata nije dužan vratiti im nešto od onoga što je dobio.
- (3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka ostaju važiti odredbe o nužnom dijelu.

Pravo nasljednika kome se poklon ili legat ne uračunava

Članak 52.

- (1) Kada prema ostaviteljevoj volji poklon ili legat ne treba uračunavati nasljedniku u njegov nasljedni dio, takav nasljednik zadržava poklon, odnosno legat i sudjeluje s ostalim nasljednicima u diobi ostavine kao da poklona, odnosno legata nije ni bilo.
- (2) Kad ima nužnih nasljednika, a prema ostaviteljevoj volji poklon ili legat ne treba uračunati nekom nasljedniku u njegov nasljedni dio, taj će nasljednik moći zadržati poklon, odnosno legat u granicama raspoloživog dijela.

Pravo nasljednika koji se odrekao od nasljeđa

Članak 53.

- (1) Nasljednik koji se odrekao od nasljeđa zadržava poklon u granicama raspoloživog dijela.
- (2) Nasljednik ima pravo zahtijevati ispunjenje legata samo u granicama raspoloživog dijela.

Pravo vraćanja poklona

Članak 54.

- (1) Nasljednik ima pravo poklonjenu mu stvar vratiti u ostavinu.
- (2) U tome slučaju neće mu se njezina vrijednost uračunati u nasljedni dio, a u pogledu troškova koje je učinio za stvar i u pogledu oštećenja koja je pretrpjela, smatrat će se za savjesnog držatelja, ukoliko se ne dokaže njegova nesavjesnost.

Određivanje vrijednosti poklona pri uračunavanju

Članak 55.

Određivanje vrijednosti poklona pri uračunavanju poklona nasljedniku u nasljedni dio vrši se sukladno odredbama članka 33. ovoga zakona.

Poklon u vidu osiguranja

Članak 56.

Vrijednost poklona u vidu osiguranja određuje se sukladno odredbama članka 34. ovoga zakona.

Troškovi izdržavanja nasljednika

Članak 57.

- (1) Ono što je potrošeno na izdržavanje nasljednika i na njegovo obvezatno školovanje neće se uračunati u njegov nasljedni dio.
- (2) Hoće li se izdatci koje je ostavitelj učinio za daljnje školovanje nasljednika uračunati u njegov nasljedni dio i u kojoj mjeri, odlučit će sud na zahtjev nasljednika prema okolnostima, uzimajući u obzir naročito vrijednost ostavine i troškova školovanja i osposobljavanja za samostalan život ostalih nasljednika.

Uobičajeni manji pokloni

Članak 58.

Uobičajeni manji pokloni ne uračunavaju se u nasljedni dio.

Članak 59.

- (1) Pokloni učinjeni osobi umjesto koje nasljednik dolazi na nasljeđe uslijed smrti te osobe ili uslijed njegovog odricanja od nasljeđa, uračunavaju se i u nasljedni dio.
- (2) Pokloni učinjeni osobi umjesto koje nasljednik dolazi na nasljeđe zbog nedostojnosti te osobe, ili zbog njezinog

isključenja iz nasljeđa ili zbog lišenja nužnog dijela ne uračunavaju se nasljedniku u nasljedni dio.

Uračunavanje nasljednikovog duga ostavitelju

Članak 60.

Nasljedniku se uračunava u njegov dio ono što je dugovao ostavitelju.

Zahtjev za uračunavanje

Članak 61.

Zahtjev da se u nasljedni dio jednog nasljednika uračunaju pokloni i legati mogu podnositi samo njegovi sunasljednici, odnosno nasljednici sunasljednika.

III. NASLJEĐIVANJE NA TEMELJU OPORUKE

A. UVJETI ZA PUNOVAŽNOST OPORUKE

Sposobnost za sačinjavanje oporuke

Članak 62.

- (1) Oporuka je strogo osobni akt koji može sastaviti svaka osoba sposobna za rasuđivanje koja je navršila 15 godina života.
- (2) Oporuka je ništava ako u vrijeme njezinog sastavljanja zavještatelj nije imao 15 godina života ili ako nije bio sposoban za rasuđivanje. Ako se ne dokaže suprotno, smatrat će se da je zavještatelj u trenutku sastavljanja oporuke bio sposoban za rasuđivanje. Zavještatelj nije bio sposoban za rasuđivanje ako u tom trenutku nije bio u stanju shvatiti značenje svojeg očitovanja i njegove posljedice, ili nije bio u stanju vladati svojom voljom toliko da postupi sukladno tom znanju.
- (3) Gubitak sposobnosti za rasuđivanje koji bi nastupio pošto je oporuka sačinjena ne utječe na njegovu punovažnost.

Ništavnost oporuke

Članak 63.

- (1) Ništava je oporuka ako je zavještatelj bio nesposoban za rasuđivanje, ili nije imao 15 godina, ili je bio natjeran prijetnjom, ili prinudom da ju sastavi ili se odlučio sačiniti ju uslijed toga što je bio prevaren ili što se nalazio u zabludi.
- (2) Prijetnja, prinuda ili prijevara povlači ništavnost oporuke i kad potječe od treće osobe.
- (3) Raspolaganja oporukom su ništavna i kad postoji zabluda o činjenicama koje su pobudile zavještatelja da učini ta raspolaganja.
- (4) Ako su samo neke odredbe oporuke unesene u oporuku pod prijetnjom ili prinudom, uslijed prijekare, ili u zabludi, ništave su samo te odredbe.

Članak 64.

- (1) Poništenje oporuke ili pojedinih njezinih odredaba iz razloga utvrđenih u čl. 62. i 63. ovoga zakona može tražiti samo osoba koja ima pravni interes, i to u roku od jedne godine od kada je doznala za postojanje uzroka ništavnosti, a najkasnije za deset godina od proglašenja oporuke.
- (2) Rok od jedne godine ne može početi teći prije proglašenja oporuke.
- (3) Poništenje oporuke prema nesavjesnoj osobi može se tražiti za 20 godina od proglašenja oporuke.

Forma oporuke kao uvjet za njezinu punovažnost

Članak 65.

- (1) Punovažna je ona oporuka koja je sačinjena u formi utvrđenoj u zakonu i pod uvjetima predviđenim zakonom.
- (2) Poništenje oporuke zbog nedostatka forme može tražiti poslije otvaranja nasljeđa samo osoba koja ima pravni interes i to u roku jedne godine od kada je saznala za oporuku, a najdalje za deset godina od proglašenja oporuke.

- (3) Rok od jedne godine ne može početi teći prije proglašenja oporuke.

B. OBLICI OPORUKE

Vlastoručna oporuka

Članak 66.

- (1) Oporuka je punovažna ako ju je zavještatelj napisao svojom rukom i ako ju je potpisao.
- (2) Za punovažnost vlastoručne oporuke nije nužno da je u njoj naznačen nadnevak kada je sačinjena, ali je poželjno da nadnevak bude naznačen.

Pismena oporuka pred svjedocima

Članak 67.

- (1) Zavještatelj koji zna čitati i pisati može sačiniti oporuku na taj način što će ispravu koju je netko drugi sastavio vlastoručno potpisati u nazočnosti dvaju svjedoka, izjavljujući pred njima da je to njegova oporuka.
- (2) Svjedoci će se potpisati na samoj oporuci, a poželjno je da se naznači njihovo svojstvo svjedoka, kao i druge okolnosti koje bi mogle koristiti njihovom lakšem pronalaženju.

Sudska oporuka

Članak 68.

- (1) Oporuku može zavještatelj sačiniti po njegovom kazivanju sudac mjerodavnoga suda koji će prethodno utvrditi identitet zavještatelja.
- (2) Pošto zavještatelj ovakvu oporuku pročita i potpiše, sudac će potvrditi na samoj oporuci da ju je zavještatelj u njegovoj nazočnosti pročitao i potpisao.

Sudska oporuka ako zavještatelj nije u stanju pročitati ju

Članak 69.

- (1) U slučaju da zavještatelj nije u stanju pročitati oporuku koju mu je sačinio sudac, sudac će ju pročitati zavještatelju u nazočnosti dvaju svjedoka.
- (2) Zavještatelj će zatim u nazočnosti dvaju svjedoka potpisati oporuku ili staviti na nju otisak prsta pošto izjavi da je to njegova oporuka.
- (3) Svjedoci će se potpisati na oporuku.
- (4) Sudac će na oporuci potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Notarska oporuka

Članak 70.

- (1) Oporuku može zavještatelj sačiniti notar u formi notarski obrađene isprave, sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje postupak notarske obrade isprava.
- (2) Notarska oporuka iz stavka 1. ovoga članka je oblik redovite i javne oporuke.

Predaja oporuke na čuvanje

Članak 71.

- (1) Zavještatelj može svoju oporuku sam čuvati ili ju povjeriti na čuvanje kojoj drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi.
- (2) Ako zavještatelj želi povjeriti svoju oporuku na čuvanje sudu, notaru ili u inozemstvu konzularnom, odnosno diplomatsko-konzularnom predstavniku Bosne i Hercegovine, taj ga je dužan primiti na čuvanje bez obzira na to tko je oporuku sastavio, te postupiti pri tomu po pravilima ovoga zakona, odnosno zakona koji uređuje notarsku službu.

Sačinjavanje pismene oporuke pred svjedocima i sudske oporuke

Članak 72.

- (1) Pri sačinjavanju pismene oporuke pred svjedocima i sudske oporuke svjedoci će biti punoljetne osobe koje nisu lišene poslovne sposobnosti i koje znaju čitati i pisati, a kod

sudske oporuke i koje razumiju jezik na kojem je oporuka sačinjena.

- (2) Ne mogu biti svjedoci pri sačinjavanju pismene oporuke pred svjedocima i sudske oporuke, niti oporuku sačiniti po kazivanju zavješatelja u svojstvu sudca: potomci zavješatelja, njegovi posvojenici i njihovi potomci, njegovi predeci i posvojitelji, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, bračni partneri svih ovih osoba i bračni partner zavješatelja.

Raspodaganje u korist osoba koje su zavješatelju sačinile oporuku, svjedoka i njihovih bližih srodnika

Članak 73.

Ništavne su odredbe oporuke kojima se ostavlja nešto osobama koje su zavješatelju sačinile oporuku, svjedocima pri njezinom sačinjavanju, kao i precima, potomcima, braći i sestrama i bračnim partnerima ovih osoba.

Oporuka sačinjena pred konzularnim ili diplomatskim predstavnikom u inozemstvu

Članak 74.

Oporuku može sačiniti državljaninu Bosne i Hercegovine u inozemstvu po odredbama koje važe za sačinjavanje sudske oporuke konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik Bosne i Hercegovine koji vrši konzularne poslove.

Oporuka sačinjena na bosanskohercegovačkom brodu i u zrakoplovu

Članak 75.

- (1) Na bosanskohercegovačkom brodu i u zrakoplovu oporuku može sačiniti zapovjednik broda, odnosno zrakoplova prema odredbama koje važe za sačinjavanje sudske oporuke.
- (2) Oporuka koja je sačinjena na bosanskohercegovačkom brodu, odnosno u zrakoplovu prestaje važiti po isteku 30 dana nakon povratka zavješatelja u Bosnu i Hercegovinu.

Oporuka sačinjena za vrijeme mobilizacije ili rata

Članak 76.

- (1) Za vrijeme mobilizacije ili rata može prema odredbama koje važe za sačinjavanje sudske oporuke, sačiniti oporuku osobi na vojnoj dužnosti zapovjednik satnije ili drugi starješina njegovog ili višeg ranga, ili koja druga osoba u nazočnosti kojeg od ovih starješina, kao i svaki starješina odvojenog odjeljenja.
- (2) Ovako sačinjena oporuka prestaje važiti po isteku 60 dana po završetku rata, a ako je zavješatelj ranije ili kasnije razvojačen, po isteku 30 dana od razvojačenja.

Usmena oporuka

Članak 77.

- (1) Zavješatelj može izjaviti svoju posljednju volju usmeno pred dva svjedoka samo ako uslijed iznimnih prilika nije u mogućnosti sačiniti pismenu oporuku.
- (2) Usmena oporuka prestaje važiti po isteku 30 dana od prestanka iznimnih prilika u kojima je sačinjena.

Svjedoci pri sačinjavanju usmene oporuke

Članak 78.

Pri sačinjavanju usmene oporuke mogu biti svjedoci samo osobe koje mogu biti svjedoci pri sačinjavanju sudske oporuke, ali ne moraju znati čitati i pisati.

Dužnost svjedoka usmene oporuke

Članak 79.

- (1) Svjedoci pred kojima je zavješatelj usmeno izjavio svoju posljednju volju dužni su bez odgađanja staviti napismeno izjavu zavješatelja i što prije ju predati sudu, ili ju usmeno

ponoviti pred sudom iznoseći i kad, gdje i u kojim je prilikama zavješatelj izjavio svoju posljednju volju.

- (2) Izvršenje ove dužnosti nije uvjet za punovažnost usmene oporuke.

Raspodaganje usmenom oporukom u korist svjedoka i njihovih bližih srodnika

Članak 80.

Ništave su odredbe usmene oporuke kojima se ostavlja nešto svjedocima pri njezinom sačinjavanju, njihovim bračnim partnerima, njihovim precima, njihovim potomcima, njihovim srodnicima u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja srodstva zaključno i bračnim partnerima svih ovih osoba.

Dokazivanje uništene, sakrivene i izgubljene ili zaturene oporuke

Članak 81.

Oporuka uništena slučajem ili radnjom neke druge osobe, izgubljena, sakrivena ili zaturena poslije smrti zavješatelja ili prije njegove smrti, ali bez njegovog znanja, proizvest će djelovanje punovažne oporuke ako zainteresirana osoba dokaže da je oporuka postojala, da je uništena, izgubljena, sakrivena ili zaturena, da je bila sačinjena u formi propisanoj u zakonu i ako dokaže sadržaj onoga dijela oporuke na koji se poziva.

C. MEĐUNARODNA OPORUKA

Punovažnost međunarodne oporuke

Članak 82.

- (1) Međunarodna oporuka je punovažna u pogledu forme, bez obzira na mjesto gdje je sačinjena, gdje se nalaze dobra, državljanstvo, prebivalište ili boravište zavješatelja, ako je sačinjena u formi međunarodne oporuke, suglasno odredbama članka 83. do članka 89. ovoga zakona.
- (2) Ništavnost međunarodne oporuke iz stavka 1. ovoga članka ne utječe na njezinu eventualnu punovažnost u pogledu forme kao oporuke druge vrste.

Članak 83.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na formu oporučnih odredaba koje su u istom pismenu sačinile dvije ili više osoba.

Forma međunarodne oporuke

Članak 84.

- (1) Međunarodna oporuka mora biti sačinjena u pismenoj formi.
- (2) Zavješatelj ne mora vlastoručno napisati međunarodnu oporuku.
- (3) Međunarodna oporuka može biti napisana na bilo kojem jeziku, rukom ili na neki drugi način.

Članak 85.

- (1) U nazočnosti dvaju svjedoka i osobe ovlaštene za međunarodnu oporuku, zavješatelj izjavljuje da je pismeno njegova oporuka i da je upoznat s njezinim sadržajem.
- (2) Zavješatelj nije dužan sa sadržajem međunarodne oporuke upoznati svjedoka niti ovlaštenu osobu.

Potpisi na međunarodnoj oporuci

Članak 86.

- (1) U nazočnosti svjedoka i ovlaštene osobe zavješatelj potpisuje međunarodnu oporuku ili, ako ga je prethodno potpisao, priznaje i potvrđuje potpis za svoj.
- (2) Ako zavješatelj nije u stanju potpisati se, saopćit će razlog ovlaštenoj osobi koja će to zabilježiti na međunarodnoj oporuci.
- (3) Osim toga, zakon prema kojem određena osoba sačinjava međunarodnu oporuku može ovlastiti zavješatelja da zatraži da ga druga osoba, u njegovo ime, potpiše na oporuci.

(4) Svjedoci i ovlaštena osoba u nazočnosti zavještatelja stavljaju istodobno svoje potpise na međunarodnu oporuku.

Članak 87.

- (1) Potpisi se moraju staviti na kraju međunarodne oporuke.
- (2) Ako se međunarodna oporuka sastoji od više listova, svaki list mora potpisati zavještatelj ili ako on nije u stanju potpisati, druga osoba u njegovo ime, ili, ako je nema, ovlaštena osoba.
- (3) Svaki list mora biti obilježen brojem.

Nadnevak međunarodne oporuke

Članak 88.

- (1) Nadnevak međunarodne oporuke je nadnevak pod kojim ga je potpisala ovlaštena osoba.
- (2) Ovaj nadnevak mora biti stavljen na kraju međunarodne oporuke od ovlaštene osobe.

Izjava o čuvanju međunarodne oporuke

Članak 89.

- (1) Ako ne postoji obvezan propis o čuvanju međunarodne oporuke, ovlaštena osoba upitat će zavještatelja želi li dati izjavu u pogledu čuvanja međunarodne oporuke.
- (2) U tom slučaju, i na izričit zahtjev zavještatelja, mjesto gdje on ima namjeru čuvati međunarodnu oporuku zabilježiti će se u potvrdi predviđenoj u članku 90. ovoga zakona.

Potvrda međunarodne oporuke

Članak 90.

Ovlaštena osoba priložit će međunarodnoj oporuci potvrdu sukladno odredbama članka 91. ovoga zakona kojim se utvrđuje da su poštovane obveze propisane ovim zakonom.

Članak 91.

Potvrda koju izdaje ovlaštena osoba sastavlja se u sljedećoj formi:

POTVRDA
(KONVENCIJA OD 26. LISTOPADA 1973. GODINE)

1. Ja _____
(ime, adresa i zvanje) osoba, ovlaštena za sastavljanje međunarodne oporuke
 2. potvrđujem da je _____ u _____
(nadnevak) (mjesto)
 3. (zavještatelj) _____
(ime, adresa, nadnevak i mjesto rođenja) u mojoj nazočnosti i u nazočnosti svjedoka
 4. a) _____
(ime, adresa, nadnevak i mjesto rođenja)
 - b) _____
(ime, adresa, nadnevak i mjesto rođenja)
- izjavio da je priložena isprava njegova/njezina oporuka te da je upoznat/a s njezinim sadržajem.
5. Osim toga potvrđujem da je:
 6. a) u mojoj nazočnosti i u nazočnosti svjedoka:
 1. zavještatelj potpisao oporuku ili priznao i potvrdio kao svoj već stavljeni potpis;
 2. pošto je zavještatelj izjavio da nije u mogućnosti sam potpisati svoju oporuku iz sljedećih razloga
- _____
- _____
- _____
- zabilježio sam ovu činjenicu na oporuci
-potpis je stavio _____
(ime i adresa)
7. b) Svjedoci i ja osobno potpisali smo oporuku;
 8. c) Svaki list oporuke potpisan je od _____ i obilježen brojem;
 9. d) Uvjero sam se u indentitet zavještatelja i gore navedenih svjedoka;
 10. e) Svjedoci su ispunjavali uvjete predviđene zakonom po kojem sam sastavio oporuku;
 11. f) Zavještatelj je želio dati sljedeću izjavu u pogledu čuvanja oporuke:
- _____
- _____
- _____
12. MJESTO
 13. NADNEVAK

POTPIS i eventualno
PEČAT
(Dopuniti ako je potrebno)

Članak 92.

Ovlaštena osoba čuva jedan primjerak potvrde, a drugi predaje zavještatelju.

Članak 93.

Osim ako se ne dokaže suprotno, potvrda ovlaštene osobe uzima se kao dovoljan dokaz formalne punovažnosti pismena kao međunarodne oporuke glede ovoga zakona.

Članak 94.

Nepostojanje ili nepravilnost potvrde ne utječe na formalnu punovažnost međunarodne oporuke napravljene sukladno ovom zakonu.

Opoziv međunarodne oporuke**Članak 95.**

Međunarodna oporuka podliježe redovitim propisima o opozivu oporuke.

Sastavljanje i čuvanje međunarodne oporuke**Članak 96.**

- (1) Ovlaštena osoba za postupanje pri sastavljanju međunarodne oporuke glede ovoga zakona je sudac općinskog suda, konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik Bosne i Hercegovine koji vrši konzularne poslove, notar i zapovjednik bosanskohercegovačkog broda, odnosno zrakoplova.
- (2) Zavještatelj može međunarodnu oporuku ostaviti na čuvanje kod općinskog suda ili notara.
- (3) U tom će slučaju sudac narediti da se oporuka stavi u poseban omot i zapečati.

Svjedoci i tumači međunarodne oporuke**Članak 97.**

- (1) Pri sačinjavanju međunarodne oporuke svjedoci će biti punoljetne osobe koje nisu lišene poslovne sposobnosti i koje razumiju jezik na kojem je zavještatelj izjavio da je pismeno njegova oporuka i da je upoznat s njegovim sadržajem.
- (2) Ne mogu biti svjedoci pri sačinjavanju međunarodne oporuke: potomci zavještatelja, njegovi posvojenici i njihovi potomci, njegovi predci posvojitelji, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, bračni partneri svih ovih osoba i bračni partner zavještatelja.
- (3) Odredbe st. 1. i 2. ovoga članka shodno se primjenjuju i na tumače.

Tumačenje odredaba međunarodne oporuke**Članak 98.**

U svezi s tumačenjem i primjenom odredaba ovoga zakona vodit će se računa o njezinom međunarodnom obilježju i potrebi njezinog jednoobraznog tumačenja.

D. SADRŽAJ OPORUKE**Određivanje nasljednika****Članak 99.**

- (1) Zavještatelj može oporukom odrediti jednog ili više nasljednika.
- (2) Nasljednik na temelju oporuke je osoba koju je zavještatelj odredio da naslijedi cjelokupnu njegovu imovinu, ili dio imovine određen prema cijeloj imovini.
- (3) Nasljednikom će se smatrati i osoba kojoj su oporukom ostavljeni jedna ili više određenih stvari ili prava ako se utvrdi da je volja zavještatelja bila da mu ta osoba bude nasljednik.

Supstitucije**Članak 100.**

- (1) Zavještatelj može odrediti oporukom osobu kojoj će pripasti nasljedstvo ako određeni nasljednik umre prije njega, ili se odrekne nasljeđa, ili bude nedostojan da naslijedi.
- (2) Odredbe stavka 1. ovoga članka važe i za legate.
- (3) Zavještatelj ne može odrediti nasljednika svome nasljedniku ni legataru.

Ostavljanje legata**Članak 101.**

Zavještatelj može oporukom ostaviti jedan ili više legata.

Raspolaganje u dozvoljene svrhe i osnivanje zaklade**Članak 102.**

- (1) Zavještatelj može oporukom narediti da se neka stvar ili pravo ili dio ostavine ili cijela ostavina uporabi za postizanje neke dozvoljene svrhe.
- (2) Ako je zavještatelj naredio osnivanje zaklade i odredio sredstva za postizanje njezinog cilja, zaklada nastaje kada sukladno zakonu stekne svojstvo pravne osobe.

Tereti i uvjeti**Članak 103.**

- (1) Zavještatelj može opteretiti nekom dužnošću osobu kojoj ostavlja neku korist iz ostavine.
- (2) Zavještatelj može u pojedinim odredbama oporuke postaviti uvjete ili rokove.
- (3) Nemogući, nedozvoljeni i nemoralni uvjeti i tereti, kao i oni koji su nerazumljivi ili proturječni smatraju se kao da ne postoje.

Određenost nasljednika i drugih korisnika**Članak 104.**

Nasljednici, legatari i druge osobe kojima su oporukom ostavljene neke koristi dovoljno su određeni ako oporuka sadrži podatke na temelju kojih se može utvrditi tko su oni.

Tumačenje oporuke**Članak 105.**

- (1) Odredbe oporuke tumače se prema pravoj namjeri zavještatelja.
- (2) U slučaju sumnje odredbe oporuke imaju se tumačiti tako da se primijeni ono što je povoljnije za oporučnog nasljednika, a ne zakonskog nasljednika.
- (3) U slučaju sumnje o pravoj zavještateljevoj namjeri odredbe oporuke imaju se tumačiti tako da se primijeni ono što je povoljnije za osobu kojoj je oporukom naložena neka obveza.

E. LEGATI**Sadržaj legata****Članak 106.**

- (1) Ostavitelj može ostaviti oporukom jednu ili više određenih stvari ili neko pravo određenoj osobi, ili naložiti nasljedniku ili kojoj drugoj osobi kojoj nešto ostavlja da iz onoga što je ostavljeno dadne neku stvar određenoj osobi, ili joj isplati sumu novca, ili ju oslobodi nekog duga, ili ju izdržava ili uopće u njezinu korist nešto učini ili se suzdrži od nečega ili nešto trpi.
- (2) Takvim se zavještanjem prema pravilu ne postavlja nasljednik.
- (3) Takvo zavještanje naziva se legatom, a osoba kojoj je legatom nešto namijenjeno naziva se legatar.
- (4) Odredbe stavka 1. do stavka 3. ovoga članka i odredbe članka 107. do članka 115. ovoga zakona shodno se primjenjuju i na ugovor o nasljeđivanju.

Obveza izvršenja legata

Članak 107.

- (1) Na temelju izvršenja oporuke legatar ima pravo tražiti izvršenje legata od osobe kojoj je oporukom naloženo da legat izvrši.
- (2) Ako je izvršenje legata naloženo za više osoba, svaka osoba odgovara srazmjerno dijelu ostavine koji dobija, osim ako se iz oporuke može zaključiti da je zavještatelj htio da ove osobe za izvršenje legata odgovaraju na drugi način.
- (3) Ako je zavještatelj propustio odrediti tko je dužan izvršiti legat, obveza izvršenja važi za sve zakonske i oporučne nasljednike, srazmjerno njihovim nasljedničkim dijelovima.

Isplata povjerenja prije legata

Članak 108.

Zavještateljevi povjerenici imaju pravo da se naplate prije legatara.

Smanjenje legata i tereta

Članak 109.

- (1) Nasljednik nije dužan izvršiti u cjelini legate čija vrijednost premašuje vrijednost onoga dijela naslijeđene imovine kojim je zavještatelj mogao slobodno raspolagati.
- (2) Isto važi za legatara, ako vrijednost legata ili tereta koje treba izvršiti premašuje vrijednost njegovog legata.
- (3) U tim slučajevima svi legati i tereti smanjuju se u istoj srazmjeri ako zavještatelj nije drukčije odredio.

Pravo legata kad dužnik legata ne naslijedi

Članak 110.

Legatar ima pravo tražiti izvršenje legata i kad je osoba koja je po oporuci bila dužna izvršiti legat umrla prije zavještatelja, ili se odrekla nasljeđa, ili je nedostojna naslijediti.

Predstavnik prava legatara

Članak 111.

- (1) Važenje legata prestaje ako legatar umre prije zavještatelja, ili se odrekne legata, ili je nedostojan.
- (2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka predmet legata (članak 106.) ostaje osobi koja je bila dužna izvršiti ga ako iz same oporuke ne proizilazi kakva druga zavještateljeva namjera.

Članak 112.

Važenje legata prestaje i kad je zavještatelj otudio ili potrošio predmet legata ili je taj predmet inače prestao postojati za života zavještatelja, ili je slučajno propao poslije njegove smrti.

Odgovornost legatara za dugove zavještatelja

Članak 113.

- (1) Legatar ne odgovara za dugove zavještatelja.
- (2) Iznimno, zavještatelj može narediti da legatar odgovara za sve ili pojedine njegove dugove, ili dio duga, ali samo u granicama vrijednosti legata.

Legat ostavljen povjereniku

Članak 114.

Kad je zavještatelj ostavio legat svom povjereniku, ovaj ima pravo pored izvršenja legata tražiti i izvršenje svoje tražbine ako iz oporuke ne proizilazi da je zavještateljeva namjera bila drukčija.

Zastara prava na izvršenje legata

Članak 115.

Pravo na izvršenje legata zastarijeva za godinu dana od dana kad je legatar saznao za svoje pravo i bio ovlašten tražiti izvršenje legata, a najkasnije u roku pet godina od dana kad je mogao zahtijevati izvršenje legata.

F. IZVRŠITELJI OPORUKE**Određivanje izvršitelja oporuke**

Članak 116.

- (1) Zavještatelj može oporukom odrediti jednu ili više osoba za izvršitelje oporuke. Izvršitelj oporuke može biti svaka poslovno sposobna osoba.
- (2) Osoba određena za izvršitelja oporuke ne mora se primiti te dužnosti.

Dužnosti izvršitelja oporuke

Članak 117.

- (1) Ako zavještatelj nije što drugo htio, dužnost je izvršitelja oporuke naročito da: skrbi o čuvanju ostavine, njome upravlja, skrbi o isplati dugova i legata, i uopće skrbi se da oporuka bude izvršena onako kako je zavještatelj htio.
- (2) Ako ima više izvršitelja oporuke, oni vrše zajedno povjerene im dužnosti, osim ako je zavještatelj drukčije odredio.

Polaganje računa i nagrada izvršitelju

Članak 118.

- (1) Izvršitelj oporuke dužan je položiti sudu račun o svome radu.
- (2) Izvršitelj ima pravo na nadoknadu troškova i na nagradu za svoj trud koja će mu se isplatiti na teret raspoloživog dijela ostavine, a prema odluci suda.

Opoziv izvršitelja oporuke

Članak 119.

Sud može po prijedlogu ili službenoj dužnosti opozvati izvršitelja oporuke ako njegov rad nije sukladan volji zavještatelja ili zakonu.

G. OPOZIV OPORUKE**Izričiti opoziv oporuke**

Članak 120.

- (1) Zavještatelj može uvijek opozvati oporuku u cjelini ili djelomičnom izjavom datom u formi u kojoj se po zakonu može sačiniti oporuka.
- (2) Zavještatelj može opozvati pismenu oporuku i uništenjem pismena.
- (3) U svemu ostalom se u pogledu valjanosti opoziva oporuke na odgovarajući način primjenjuju pravila o valjanosti oporuke.

Odnos ranije i kasnije oporuke

Članak 121.

- (1) Ako se kasnijom oporukom izričito ne opozove ranija oporuka, odredbe ranije oporuke ostaju na snazi ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama kasnije oporuke.
- (2) Ako je zavještatelj uništio kasniju oporuku, ranija oporuka ponovno dobija snagu, osim ako se dokaže da zavještatelj to nije htio. Isto vrijedi i u slučaju da je opozvao opoziv oporuke.

Raspodjeljenje zavještanom stvari ili pravom

Članak 122.

Svako kasnije raspodjeljenje zavještatelja određenom stvari ili pravom koje je bio nekome zavještao ima za posljedicu opoziv zavještanja te stvari ili prava.

Prestanak braka

Članak 123.

Raspodjeljenje zavještatelja u korist svoga bračnog partnera smatrat će se opozvanima ako je brak prestao na temelju pravomoćne presude nakon što je oporuka sastavljena, osim ako je ostavitelj drukčije odredio svojom oporukom.

H. REGISTAR OPORUKA I DRUGIH NASLJEDNOPRAVNIH POSLOVA

Članak 124.

- (1) Činjenica da je sastavljena, pohranjena, opozvana te proglašena neka oporuka evidentira se u registru oporuka i drugih nasljednopравnih poslova (u daljnjem tekstu: Registar).
- (2) Registar iz stavka 1. ovoga članka vodi Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine po pravilima koja će posebnim pravilnikom propisati federalni ministar pravde.
- (3) U Registar podatke iz stavka 1. ovoga članka dužni su dostaviti:
 - 1) mjerodavni sudovi,
 - 2) notari,
 - 3) diplomatsko-konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine.
- (4) U Registar podatke iz stavka 1. ovoga članka mogu dostaviti i druge osobe koje su sačinile oporuku.
- (5) Registar je javni upisnik iz kojega se podatci prije smrti ostavitelja ne mogu nikome staviti na raspolaganje, osim ostavitelju ili osobi koju je on za to posebno ovlastio na temelju notarski ovjerenog punomoćja.
- (6) U Registar se evidentira i činjenica da je sklopljen, pohranjen te opozvan/raskinut ugovor o nasljeđivanju iz članka 126. ovoga zakona, kao i ugovor o odricanju od nasljeđa koje nije otvoreno iz članka 167. ovoga zakona.
- (7) Činjenica da oporuka, ugovor o nasljeđivanju i ugovor o odricanju od nasljeđa koje nije otvoreno nisu evidentirani u Registru, niti bilo gdje posebice pohranjeni ne šteti njihovoj valjanosti.

IV. NASLJEDNOPRAVNI UGOVORI

A. UGOVOR O NASLJEĐIVANJU I O BUDUĆEM NASLJEDSTVU ILI LEGATU

Ništavnost ugovora o nasljeđivanju

Članak 125.

Ništav je ugovor kojim netko ostavlja svoju ostavinu ili njezin dio svome suugovaratelju ili trećoj osobi.

Ugovor o nasljeđivanju između bračnih ili izvanbračnih partnera

Članak 126.

- (1) Iznimno od odredbe članka 125. ovoga zakona dozvoljeno je zaključivanje ugovora o nasljeđivanju između bračnih ili izvanbračnih partnera.
- (2) Ugovor o nasljeđivanju mogu zaključiti i budući bračni partneri, a djelovanja ugovora su odgođena do zaključenja braka.
- (3) Ugovor o nasljeđivanju je strogo osobni akt koji mogu zaključiti samo potpuno poslovno sposobne osobe.

Sadržaj ugovora o nasljeđivanju

Članak 127.

- (1) Ugovorom o nasljeđivanju ugovorne se strane međusobno određuju za nasljednike ili jedna strana drugu određuje za svoga nasljednika što ova strana prihvaća.
- (2) Ugovorom može biti obuhvaćena cijela imovina ili njezin dio, sadašnja kao i buduća imovina.
- (3) Zaključenjem ovoga ugovora nije ograničena mogućnost raspolaganja imovinom za života. Ako su predmet ugovora nepokretne stvari, u zemljišnoj knjizi može se izvršiti zabilježba zabrane otuđenja ili opterećenja.

Forma ugovora o nasljeđivanju

Članak 128.

Ugovor o nasljeđivanju se zaključuje u formi notarski obrađene isprave. Obveza je notara da stranke pouči o svim

nasljednopравnim posljedicama ugovora o nasljeđivanju, kao i mogućnostima njegovog raskida ili opoziva.

Odnos prema drugim temeljima pozivanja na nasljeđe

Članak 129.

- (1) Ukoliko je zaključen ugovor o nasljeđivanju, on ima prednost pred nasljeđivanjem na temelju oporuke i zakona.
- (2) Ovim se ugovorom ne može otkloniti primjena odredaba o nužnom nasljeđivanju.

Prestanak ugovora o nasljeđivanju

Članak 130.

- (1) Ugovor o nasljeđivanju stranke mogu raskinuti sporazumom koji mora biti u formi notarski obrađene isprave.
- (2) Ukoliko brak prestane razvodom ili poništenjem, odnosno ako prestane izvanbračna zajednica, prestaje i ugovor o nasljeđivanju, osim ako u samom ugovoru nije drukčije određeno.
- (3) Jednostrani raskid ili opoziv ugovora o nasljeđivanju nije dopušten, osim ako je zakonom drukčije određeno.
- (4) Jedna ugovorna strana može pobijati ugovor o nasljeđivanju ukoliko su pri njegovom zaključivanju postojale mane volje.

Jednostrani raskid ili opoziv ugovora

Članak 131.

- (1) Ukoliko je nasljeđivanje jedne strane ugovorom o nasljeđivanju bilo uvjetovano ispunjenjem obveze druge strane, ugovor se zbog neizvršenja može jednostrano raskinuti po općim pravilima obligacijskoga prava.
- (2) Ako su nakon zaključenja ugovora o nasljeđivanju na strani jedne ugovorne strane ispunjene pretpostavke za isključenje iz nasljeđivanja ili i prije toga, a druga ugovorna strana za to nije znala, druga ugovorna strana može u zakonom propisanoj formi izvršiti isključenje iz nasljeđa, čime se smatra da je izvršila opoziv svojih raspolaganja u ugovoru o nasljeđivanju, osim ako prilikom isključenja izričito ne odredi da se isključenje ne odnosi na dio obuhvaćen ugovorom o nasljeđivanju.
- (3) Jednostrani opoziv mora biti učinjen u formi notarski obrađene isprave i saopćen drugoj strani, inače ne proizvodi djelovanje.
- (4) Osoba koja je nedostojna za nasljeđivanje ne može steći ništa ni na temelju ugovora o nasljeđivanju. Prava druge ugovorne strane ostaju nepromijenjena.

Evidentiranje u Registar

Članak 132.

Notar koji je sačinio ugovor o nasljeđivanju kao i njegov raskid, odnosno opoziv dužan je o tomu dostaviti podatke u Registar shodno odredbama članka 124. ovoga zakona.

Ništavnost ugovora o budućem nasljedstvu ili legatu

Članak 133.

- (1) Ništav je ugovor kojim netko otuđuje nasljedstvo kojemu se nada, kao i svaki ugovor o nasljedstvu treće osobe koja je još u životu.
- (2) Ništav je isto tako i ugovor o legatu ili kojoj drugoj koristi kojom se jedan ugovaratelj nada iz nasljedstva koje još nije otvoreno.

Ništavnost ugovora o sadržaju oporuke

Članak 134.

Ništav je ugovor kojim se netko obvezuje unijeti neku odredbu u svoju oporuku, ili da je ne unese, da opozove neku odredbu iz svoje oporuke ili da je ne opozove.

B. USTUPANJE I RASPODJELA IMOVINE ZA ŽIVOTA

Uvjeti za punovažnost ustupanja i raspodjele imovine za života

Članak 135.

Predak može pravnim poslom među živima ustupiti i razdijeliti svoju imovinu svojoj djeci i drugim svojim potomcima.

Uvjet valjanosti sporazuma

Članak 136.

- (1) Ustupanje i raspodjela imovine glede odredaba članka 135. ovoga zakona punovažni su samo ako su se s tim suglasila sva djeca i drugi ustupiteljevi potomci koji će po zakonu biti pozvani naslijediti njegovu ostavinu.
- (2) Ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života mora biti sastavljen u formi notarski obrađene isprave.
- (3) Potomak koji nije dao suglasnost može je dati naknadno u istoj formi.
- (4) Ustupanje i raspodjela imovine ostaju punovažni ako je potomak koji se nije suglasio umro prije ostavitelja, a nije ostavio svojih potomaka, ili se odrekao nasljeđa, ili je isključen iz nasljeđa, ili je nedostojan.

Predmet ustupanja i raspodjele imovine

Članak 137.

- (1) Ustupanjem i raspodjelom može biti obuhvaćena samo ustupiteljeva imovina koja postoji u vrijeme sklapanja ugovora, bilo cjelokupna ili samo jedan njezin dio.
- (2) Ništava je odredba kojom bi bilo predviđeno kako će se raspodijeliti imovina koja se bude zatekla u ustupiteljevoj zaostavštini.

Ustupljena imovina ne ulazi u ostavinu

Članak 138.

- (1) Kad predak koji je za života izvršio ustupanje i raspodjelu svoje imovine (ustupitelj) umre, njegovu ostavinu sačinjavat će samo ona njegova imovina koja nije obuhvaćena valjanim ustupanjem i raspodjelom, kao i dobra koja je naknadno stekao.
- (2) Obveza je notara da stranke pouči o nasljednopravnim posljedicama iz stavka 1. ovoga članka i u ispravi naznači da je tako postupljeno.

Ustupljeni dijelovi imovine kao poklon

Članak 139.

- (1) Ako se s ustupanjem i raspodjelom nije suglasio koji od nasljednika, dijelovi imovine koji su ustupljeni ostalim nasljednicima smatraju se poklonima i s njima će se poslije smrti predka postupiti kao s poklonima učinjenim nasljednicima.
- (2) Na isti će se način postupiti i ako se ustupitelju poslije ustupanja i raspodjele izvršenih sporazumno sa svim nasljednicima rodi dijete, ili se pojavi nasljednik koji je bio proglašen za umrlog.

Zadržavanje prava prilikom ustupanja i raspodjele

Članak 140.

- (1) Prilikom ustupanja i raspodjele ustupitelj može za sebe ili za svoga bračnog partnera, ili kao za koju drugu osobu zadržati pravo plodouživanja, pravo uporabe ili pravo stanovanja na svim ustupljenim stvarima, ili na nekim od njih, ili ugovoriti doživotnu rentu u naturi ili novcu, ili doživotno izdržavanje ili kakvu drugu nadoknadu.
- (2) Ako su pravo plodouživanja, pravo uporabe, pravo stanovanja, doživotna renta ili doživotno izdržavanje ugovoreni za ustupitelja i njegovog bračnog partnera zajedno, u slučaju smrti jednog od njih, to pravo ili renta ili doživotno izdržavanje pripada u cjelini preživjelom bračnom partneru do njegove smrti, ako nije što drugo

ugovoreno, ili ako drukčije ne proizilazi iz okolnosti slučaja.

Prava ustupiteljevog bračnog partnera

Članak 141.

- (1) Ustupitelj može ustupanjem i raspodjelom obuhvatiti svoga bračnog partnera uz njegov pristanak.
- (2) Ako bračni partner ne bude obuhvaćen ustupanjem i raspodjelom, njegovo pravo na nužni dio ostaje neokrnjeno.
- (3) U tom slučaju ustupanje i raspodjela ostaju punovažne, samo se prilikom utvrđivanja vrijednosti ostavine radi određivanja nužnog dijela preživjelog bračnog partnera dijelovi ostaviteljeve imovine koji su ustupljeni njegovim potomcima smatraju poklonom.

Ustupiteljevi dugovi i pobijanje ustupanja

Članak 142.

- (1) Potomci između kojih je ustupitelj razdijelio svoju imovinu ne odgovaraju za njegove dugove, ako nije što drugo određeno prilikom ustupanja i raspodjele.
- (2) Ustupiteljevi povjeritelji mogu pobijati ustupanje i raspodjelu pod uvjetima predviđenim za pobijanje raspolaganja bez nadoknade.

Odgovornost za nedostatke

Članak 143.

Odgovornost za materijalne i pravne nedostatke kakva poslije diobe nastaje između sunasljednika nastaje i između potomaka poslije ustupanja i raspodjele imovine koje im je izvršio njihov predak.

Opoziv

Članak 144.

- (1) Ustupitelj ima pravo zahtijevati opoziv ugovora o ustupanju i raspodjeli u pogledu određenog potomka ili bračnog partnera i zahtijevati da mu taj vrati ono što je primio ustupanjem i raspodjelom ako je ovaj pokazao grubu nezahvalnost prema njemu.
- (2) Isto pravo ima ustupitelj ako potomak ili bračni partner ne daje njemu ili kome drugom izdržavanje određeno poslom ustupanja i raspodjele, ili ako ne isplati ustupiteljeve dugove čija mu je isplata naložena istim poslom.
- (3) U drugim slučajevima neizvršenja preuzetih obveza određenim poslom ustupanja i raspodjele sud će, vodeći računa o važnosti preuzete obveze za ustupitelja i o ostalim okolnostima slučaja, odlučiti ima li ustupitelj pravo zahtijevati vraćanje date imovine, ili samo pravo tražiti prinudno izvršenje preuzete obveze.

Prava potomaka poslije opoziva

Članak 145.

- (1) Potomak ili bračni partner koji je morao vratiti ustupitelju ono što je primio prilikom ustupanja ili raspodjele moći će zahtijevati svoj nužni dio poslije smrti ustupitelja ako nije isključen iz nasljeđa, niti je nedostojan da naslijedi ustupitelja, niti se odrekao nasljeđa.
- (2) Pri izračunavanju njegovog nužnog dijela dijelovi imovine koje je ostavitelj za života ustupio i raspodijelio svojim ostalim potomcima ili bračnom partneru smatrać će se poklonom.

C. UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Pojam

Članak 146.

- (1) Ugovorom o doživotnom izdržavanju obvezuje se primatelj izdržavanja da prenese na davatelja izdržavanja vlasništvo na određenim stvarima ili kojim drugim pravima, a ovaj se

- obvezuje, kao nadoknadu za to, izdržavati ga i skrbiti se o njemu do kraja njegovog života i sahraniti ga poslije smrti.
- (2) Ako nije drukčije ugovoreno, obveza izdržavanja obuhvaća davanje stana i hrane u kućanstvu izdržavatelja ili na nekom drugom mjestu određenom ugovorom, kao i zadovoljavanje drugih potreba primatelja izdržavanja i pružanja potrebne njege u bolesti.
 - (3) Prijenos vlasništva na davatelja izdržavanja ugovorom može biti odgođen do smrti primatelja izdržavanja.
 - (4) Doživotno izdržavanje može biti ugovoreno i u korist treće osobe.
 - (5) Ovaj ugovor mogu zaključiti i osobe koje su po zakonu obvezne međusobno se izdržavati.
 - (6) Imovina koja je predmet valjanog ugovora o doživotnom izdržavanju ne ulazi u ostavinsku masu primatelja izdržavanja.

Forma

Članak 147.

- (1) Ugovor o doživotnom izdržavanju mora biti zaključen u formi notarski obrađene isprave.
- (2) Obveza je notara da stranke pouči o nasljednopravnim posljedicama ugovora o doživotnom izdržavanju i u ispravi naznači da je tako postupljeno.

Osiguranje prava primatelja i davatelja izdržavanja

Članak 148.

- (1) Ugovoreno ograničenje otuđenja ili opterećenja do smrti primatelja izdržavanja može biti upisano u zemljišnu knjigu.
- (2) Ako je prijenos vlasništva na davatelja izdržavanja odgođen do smrti primatelja izdržavanja, davatelj izdržavanja može svoje pravo iz ugovora upisati u zemljišnu knjigu.

Odgovornost davatelja izdržavanja za dugove primatelja izdržavanja

Članak 149.

Davatelj izdržavanja ne odgovara za dugove primatelja izdržavanja, ali se može ugovoriti da će određenim povjeriteljima odgovarati za njegove postojeće dugove.

Doživotno izdržavanje u korist više osoba

Članak 150.

- (1) Kada je doživotno izdržavanje ugovoreno za više osoba, svatko od njih ima zasebno pravo na određena davanja i činjenja.
- (2) Smrću neke od tih osoba njezino pravo na određena davanja i činjenja gasi se i ne prelazi na ostale osobe, izuzev ako je drukčije ugovoreno.

Neprenosivost prava

Članak 151.

Tražbine primatelja izdržavanja prema davatelju izdržavanja ne mogu se prenositi na drugoga.

Raskid ugovora o doživotnom izdržavanju

Članak 152.

- (1) Ugovorne strane mogu sporazumno raskinuti ugovor o doživotnom izdržavanju i nakon što je počelo njegovo izvršavanje.
- (2) Ako prema ugovoru o doživotnom izdržavanju ugovaratelji žive zajedno, pa se njihovi odnosi toliko poremete da zajednički život postane nepodnošljiv, svaka strana može tražiti od suda raskid ugovora.
- (3) Svaka strana može tražiti raskid ugovora ako druga strana ne izvršava svoje obveze.

- (4) U slučaju raskida ugovora svaka strana zadržava pravo da od druge strane traži nadoknadu koja joj pripada po općim pravilima imovinskog prava.

Utjecaj promijenjenih prilika

Članak 153.

- (1) Ako su se poslije zaključenja ugovora prilike toliko promijenile da je njegovo ispunjenje postalo znatno otežano, sud će na zahtjev jedne ili druge strane njihove odnose iznova urediti ili ih raskinuti, vodeći računa o svim okolnostima.
- (2) Sud može pravo primatelja izdržavanja preinačiti u doživotnu rentu ako to odgovara jednoj i drugoj strani.

Prestanak ugovora o doživotnom izdržavanju

Članak 154.

- (1) U slučaju smrti davatelja izdržavanja njegove obveze prelaze na njegovog bračnog druga i njegove potomke koji su pozvani na nasljedstvo ako oni na to pristanu.
- (2) Ako oni ne pristanu na produljenje ugovora o doživotnom izdržavanju, ugovor se raskida i oni nemaju pravo tražiti nadoknadu za prije dato izdržavanje.
- (3) Ako bračni partner i potomci davatelja izdržavanja nisu u stanju preuzeti ugovorne obveze, oni imaju pravo tražiti nadoknadu od primatelja izdržavanja.
- (4) Sud će ovu nadoknadu odrediti po slobodnoj ocjeni, uzimajući pri tomu u obzir materijalne prilike primatelja izdržavanja i osoba koje su bile ovlaštene za produljenje ugovora o doživotnom izdržavanju.

V. PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE

A. OTVARANJE NASLJEĐA

Smrt i proglašenje osobe umrlom

Članak 155.

Smrću osobe otvara se njezino nasljedstvo, a isti učinak ima i proglašenje osobe umrlom.

Otvaranje nasljeđa osobe proglašene umrlom i početak tijeka rokova

Članak 156.

- (1) Kao dan otvaranja nasljeđa osobe koja je proglašena umrlom smatra se dan kad je rješenje o proglašenju te osobe umrlom postalo pravomoćno ako u samom rješenju nije kao dan smrti određen neki drugi dan.
- (2) Rokovi koji po ovom zakonu počinju teći od dana otvaranja nasljeđa, počinju teći u slučaju proglašenja osobe umrlom tek od dana kad je rješenje o tome postalo pravomoćno.

Sposobnost za nasljeđivanje

Članak 157.

- (1) Nasljednik može biti samo osoba koja je živa u trenutku otvaranja nasljeđa.
- (2) Dijete već začeto u trenutku otvaranja nasljedstva smatra se kao rođeno ako se rodi živo.
- (3) Na temelju oporuke mogu naslijediti i pravne osobe ukoliko posebnim propisima nije drukčije određeno.
- (4) Ako su dvije ili više osoba izgubile život u istom događaju, smatrat će se da ni jedna od njih nije bila živa u trenutku otvaranja nasljeđa druge ako se ne dokaže suprotno.

Nedostojnost za nasljeđivanje

Članak 158.

Nedostojan je naslijediti, kako na temelju zakona tako i na temelju oporuke i ugovora o nasljeđivanju, kao i dobiti bilo što na temelju oporuke ili ugovora o nasljeđivanju:

- 1) tko je s namjerom lišio ili pokušao lišiti života ostavitelja,

- 2) tko je prinudom ili prijetnjom natjerao ili prijevarom naveo ostavitelja da sačini ili opozove oporuku, odnosno ugovor o nasljeđivanju, ili neku odredbu oporuke, odnosno ugovora o nasljeđivanju, ili ga je spriječio da to učini,
- 3) tko je uništio ili sakrio ostaviteljevu oporuku ili ugovor o nasljeđivanju u namjeri da spriječi ostvarenje posljednje ostaviteljeve volje, kao i onaj tko je falsificirao oporuku ili ostaviteljev ugovor o nasljeđivanju,
- 4) tko se teže ogriješio o obvezu izdržavanja prema ostavitelju prema kome je imao zakonsku obvezu izdržavanja, kao i onaj tko nije htio pružiti ostavitelju nužnu potporu, koju mu je mogao pružiti bez opasnosti po vlastiti život, ili ga je ostavio bez potpore u prilikama opasnim po život ili zdravlje,
- 5) tko je kaznenim djelom s namjerom doveo ostavitelja u stanje stalne nesposobnosti za sačinjavanje oporuke ili ugovora o nasljeđivanju, ili je kaznenim djelom s namjerom stekao povoljniji nasljedopravni položaj.

Članak 159.

- (1) Nedostojnost ne smeta potomcima nedostojnog i oni nasljeđuju kao da je on umro prije ostavitelja.
- (2) Nedostojnost prestaje oprostajem ostavitelja u formi propisanoj za punovažnost oporuke, odnosno ugovora o nasljeđivanju.
- (3) Postojanje nedostojnosti sud utvrđuje po službenoj dužnosti osim u slučaju iz članka 158. točka 4. ovoga zakona.

Postupak za ostavinu kad su nasljednici nepoznati

Članak 160.

- (1) Ako nije poznato ima li nasljednika, sud će oglasom objavljenim u "Službenim novinama Federacije BiH" pozvati osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu.
- (2) Ako se po isteku jedne godine od objavljivanja oglasa ne pojavi ni jedan nasljednik, utvrdit će se da je ostavina prešla u vlasništvo općine, odnosno grada određenih ovim zakonom, ali se s tim nasljednik koji bi se javio najkasnije u roku deset godina od predaje ostavine ne lišava prava da mu se preda ostavina ili dio koji mu pripada.

Skrbnik ostavine

Članak 161.

- (1) Kad su nasljednici nepoznati ili nepoznatog boravišta, kao i u ostalim slučajevima kad je to potrebno, sud će postaviti privremenog skrbnika ostavine koji je ovlašten u ime nasljednika podnositi tužbu, naplaćivati tražbine i isplaćivati dugove i uopće zastupati nasljednike.
- (2) Sud je ovlašten, kad je to potrebno, odrediti posebna prava i dužnosti skrbnika ostavine.
- (3) Žalba protiv rješenja o postavljenju privremenog skrbnika ne odgađa njegovu provedbu.
- (4) O postavljenju privremenog skrbnika sud će obavijestiti tijelo skrbništva koje može postaviti drugog skrbnika.
- (5) U pogledu polaganja računa i nagrade privremenom skrbniku primjenjuju se odredbe propisane za izvršitelja oporuke.

B. STJECANJE OSTAVINE I ODRICANJE OD NASLJEĐA

Prelazak ostavine na nasljednike

Članak 162.

Ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njegove nasljednike u trenutku njegove smrti.

Odricanje od nasljeđa

Članak 163.

- (1) Nasljednik se može odreći od nasljeđa izjavom u formi notarski obrađene isprave ili izjavom datom na zapisnik kod suda do donošenja prvostupanjske odluke.
- (2) Odricanje važi i za potomke onoga koji se odrekao od nasljeđa ako nije izričito izjavio da se odriče samo u svoje ime.
- (3) Ako su potomci maloljetni, za ovo odricanje nije potrebno odobrenje tijela skrbništva.
- (4) Nasljednik koji se odrekao od nasljeđa samo u svoje ime smatra se kao da nikad nije bio nasljednik.
- (5) Ako se odreknu od nasljeđa svi nasljednici koji u trenutku smrti ostavitelja pripadaju najbližem nasljednom redu, na nasljedstvo se pozivaju nasljednici sljedećeg nasljednog reda. Za slučaj da se nasljedstva odreknu ostali nasljednici prvoga nasljednog reda bračni drug ostaje u prvom nasljednom redu.

Članak 164.

- (1) Ako je nasljednik umro prije okončanja ostavinske rasprave, a nije se odrekao od nasljeđa, pravo odricanja prelazi na njegove nasljednike.
- (2) Isto vrijedi i u slučaju kad je nasljednik umro nakon okončanja ostavinske rasprave, a prije donošenja prvostupanjske odluke.

Nemogućnost odricanja od nasljeđa

Članak 165.

- (1) Ne može se odreći od nasljeđa nasljednik koji je raspolagao cijelom ostavinom ili jednim njezinim dijelom.
- (2) Mjere koje jedan nasljednik poduzme samo radi očuvanja ostavine, kao i mjere tekuće uprave, ne lišavaju ga prava da se odrekne od nasljeđa.

Sadržaj izjave o odricanju od nasljeđa

Članak 166.

- (1) Odricanje od nasljeđa ne može biti djelomično ni pod uvjetom.
- (2) Odricanje od nasljeđa ne odnosi se na naknadno pronađenu imovinu.
- (3) Odricanje u korist određenog nasljednika ne smatra se kao odricanje od nasljeđa. Ovakvo se odricanje smatra kao izjava o ustupanju svoga nasljednog dijela.

Odricanje od nasljeđa koje nije otvoreno

Članak 167.

- (1) Odricanje od nasljeđa koje nije otvoreno nema nikakvog pravnog učinka.
- (2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, potomak koji može samostalno raspolagati svojim pravima može se ugovorom s predkom odreći od nasljeđa koje bi mu pripalo poslije smrti predka. Isto vrijedi i za slučaj kad se bračni partner odriče od nasljeđa koje bi mu kao bračnom partneru pripalo nakon smrti njegovog bračnog partnera.
- (3) Za punovažnost ovoga ugovora potrebno je da bude sastavljen u formi notarski obrađene isprave.
- (4) Odricanje važi i za potomke onoga koji se odrekao ako ugovorom o odricanju ili naknadnim sporazumom nije što drugo određeno.

Neopozivost izjave o odricanju ili o primanju nasljeđa i njezino poništenje

Članak 168.

- (1) Izjava o odricanju od nasljeđa ili o primanju nasljeđa ne može se opozvati.

- (2) Nasljednik može izjavu iz stavka 1. ovoga članka pobijati po općim pravilima o pobijanju pravnih poslova zbog mana volje.

Priraštaj

Članak 169.

Dio oporučnog nasljednika koji se odrekao od nasljedstva pripada ostaviteljevima zakonskim nasljednicima, ako iz same oporuke ne proizilazi druga zavještateljeva namjera.

Članak 170.

Dio zakonskog nasljednika koji se odrekao od nasljedstva samo u svoje ime nasljeđuje se kao da je taj nasljednik umro prije ostavitelja.

Zastara prava na zahtjev za predaju ostavine

Članak 171.

- (1) Pravo nasljednika na zahtjev za predaju ostavine zastarijeva prema savjesnom posjedniku za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za posjednika stvari ostavine, a najdulje za deset godina računajući za zakonskog nasljednika i nasljednika po ugovoru o nasljeđivanju od ostaviteljeve smrti, a za oporučnog nasljednika od proglašenja oporuke.
- (2) Prema nesavjesnom posjedniku ovo pravo zastarijeva za 20 godina.

C. ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA OSTAVITELJEVE DUGOVE

Opseg odgovornosti nasljednika

Članak 172.

- (1) Nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine.
- (2) Nasljednik koji se odrekao od nasljedstva ne odgovara za ostaviteljeve dugove.
- (3) Kad ima više nasljednika, oni odgovaraju solidarno za ostaviteljeve dugove i to svaki do visine vrijednosti svoga nasljednog dijela, bez obzira na to je li izvršena dioba nasljedstva.
- (4) Među nasljednicima se dugovi dijele srazmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako oporukom ili ugovorom o nasljeđivanju nije drukčije određeno.

Odvajanje ostavine

Članak 173.

- (1) Ostaviteljevi povjeritelji mogu zahtijevati u roku tri mjeseca od otvaranja nasljedstva da se ostavina odvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerojatnim postojanje tražbina i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoje tražbine.
- (2) U tom slučaju nasljednik ne može raspolagati stvarima i pravima ostavine niti se njegovi povjeritelji mogu iz njih naplatiti, dok se ne naplate povjeritelji koji su tražili odvajanje.
- (3) Ostaviteljevi povjeritelji koji su tražili ovo odvajanje mogu naplatiti svoje tražbine samo iz sredstava ostavine.
- (4) Odvojenoj ostavini sud može postaviti skrbnika.
- (5) Na zahtjev ostaviteljevih povjeritelja sud može odrediti čuvanje odvojene ostavine. Troškove povjeravanja ostavine na čuvanje dužni su snositi povjeritelji koji su to zahtijevali.
- (6) Ako povjeritelj koji je zahtijevao odvajanje nema izvršnu ispravu ili ako već prije nije pokrenuo postupak radi ostvarenja svojih tražbina, dužan je pokrenuti postupak radi ostvarenja tražbina u roku koji mu odredi sud rješenjem o odvajanju ostavine. Ako povjeritelj ne pokrene postupak na koji je upućen u roku koji mu je određen, sud će po službenoj dužnosti svoje rješenje o odvajanju ostavine staviti izvan snage.

- (7) O zahtjevu povjeritelja sud odlučuje rješenjem u ostavinskom postupku. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

D. DIOBA NASLJEDSTVA I NASLJEDNIČKA ZAJEDNICA

Pravo na diobu

Članak 174.

- (1) Diobu nasljedstva može zahtijevati svaki nasljednik.
- (2) Pravo na diobu nasljedstva ne može zastarjeti.
- (3) Ništav je ugovor kojim se nasljednik trajno odriče prava tražiti diobu kao i odredba u oporuci kojom se dioba trajno zabranjuje ili ograničava.
- (4) Dioba se provodi uz odgovarajuću primjenu pravila o diobi suvlasništva i učincima diobe, ako ugovorom o nasljeđivanju, oporukom ili ovim zakonom nije što drugo određeno.

Nasljednička zajednica

Članak 175.

- (1) Do utvrđenja koliki dijelovi nasljednog prava pripadaju pojedinim nasljednicima, sunasljednici upravljaju i raspolazu svime što čini nasljedstvo prema pravilima po kojima zajednički vlasnici upravljaju i raspolazu stvarima, osim onim što je povjereno na upravljanje izvršitelju oporuke ili skrbniku ostavine.
- (2) Pošto bude utvrđeno koliki dijelovi nasljednog prava pripadaju pojedinim nasljednicima, do diobe sunasljednici upravljaju i raspolazu svime što je do tada bilo zajedničko prema pravilima po kojima suvlasnici upravljaju i raspolazu stvarima, osim onim što je povjereno na upravljanje izvršitelju oporuke ili skrbniku ostavine.
- (3) Ako nema izvršitelja oporuke, a nasljednici se ne slože o upravljanju nasljedstvom, sud će, na zahtjev jednog od njih, postaviti upravitelja koji će u njihovo ime upravljati nasljedstvom, ili odrediti svakom nasljedniku dio nasljedstva kojim će on upravljati. Za upravitelja sud može postaviti i nekog od nasljednika.
- (4) Upravitelj može s odobrenjem suda raspolagati stvarima iz ostavine ako je za to ovlašten oporukom ili ako je to potrebno radi isplate troškova ili otklanjanja štete na nasljedstvu.

Pravo nasljednog dijela prije diobe

Članak 176.

- (1) Nasljednik može prije diobe ili prije pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju prenijeti svoj nasljedni dio, potpuno ili djelomice, samo na sunasljednike.
- (2) Ugovor o prijenosu nasljednog dijela mora biti notarski obrađen.
- (3) Ugovor nasljednika s osobom koja nije nasljednik o ustupanju nasljednog dijela obvezuje nasljednika samo da po izvršenoj diobi preda svoj dio suugovaratelju, odnosno po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju prenese svoj dio na suugovaratelja.

Pravo nasljednika koji je živio ili privređivao u zajednici s ostaviteljem

Članak 177.

- (1) Na zahtjev nasljednika koji je živio ili privređivao u zajednici s ostaviteljem, sud može, kada to iziskuje opravdana potreba, odlučiti da mu se ostave pojedine stvari pokretne ili nepokretne ili skupine stvari koje bi pripale u dio ostalih nasljednika, a da im on vrijednost tih stvari isplati u novcu u roku koji sud prema okolnostima odredi. Rješenje suda kojim udovoljava tom zahtjevu izvršna je isprava.

- (2) Sunasljednik koji je poljoprivrednik ne mora učiniti vjerojatnom opravdanu potrebu iz stavka 1. ovoga članka kad se radi o nasljeđivanju poljoprivrednog zemljišta i stvari koje služe obavljanju poljoprivredne djelatnosti.
- (3) Za tako određeni iznos osobe iz stavka 1. ovoga članka imaju, radi osiguranja iznosa koji im je dužan platiti do isplate, zakonsko založno pravo na dijelovima ostavine dodijeljenim nasljedniku.
- (4) Ako isplata ne bude izvršena u roku, ostali nasljednici imaju pravo tražiti naplatu svojih tražbina ili predaju stvari koje bi im inače pripale na ime nasljednog dijela.

Dioba predmeta kućanstva

Članak 178.

- (1) Predmeti kućanstva koji služe za zadovoljavanje svakodnevnih potreba nasljednika koji je živio s ostavitelem u istom kućanstvu, a koji nije njegov potomak ni njegov bračni partner, ostavit će se na njegov zahtjev tom nasljedniku, a njihova će se vrijednost uračunati u dio toga nasljednika.
- (2) Ukoliko vrijednost predmeta premašuje vrijednost nasljednog dijela, nasljednik kome su ti predmeti ostavljeni isplatit će ovu razliku nasljednicima u novcu.

Obveza zaštite među nasljednicima poslije diobe

Članak 179.

- (1) Svakom nasljedniku ostali nasljednici odgovaraju po samom zakonu ako bi mu neka treća osoba, pozivajući se na neko pravo utemeljeno prije diobe, oduzela stvar koja je stavljena u njegov nasljedni dio, ili inače smanjila njegovo pravo.
- (2) Oni jamče isto tako da stvari stavljene u njegov dio nemaju skrivenih nedostataka. Nasljednici jamče da tražbina ostaviteља stavljena u dio jednog nasljednika postoji i da će se moći naplatiti od dužnika do iznosa koji mu je ostavljen u dio.
- (3) Obveza jamstva za postojanje i naplativost tražbina traje tri godine po završenoj diobi, a za tražbine koje dospijevaju poslije diobe ona traje tri godine do dospelosti obveze.
- (4) U svim slučajevima jamstva po odredbama st. 1., 2. i 3. ovoga članka svaki nasljednik jamči i duguje nadoknadu srazmjerno svom nasljednom dijelu.

DIO DRUGI

POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA

I. SASTAVLJANJE SUDSKE OPORUKE, ČUVANJE I

OPOZIV OPORUKE

Mjerodavnost

Članak 180.

- (1) Za sastavljanje sudske oporuke, čuvanje oporuke u sudu i za opoziv oporuke pred sudom mjerodavan je svaki općinski sud.
- (2) Poslove oko sastavljanja, uzimanja na čuvanje i opoziva oporuke vrši sudac pojedinac.

Sastavljanje sudske oporuke

Članak 181.

- (1) Kad se oporuka sastavlja u sudu po kazivanju zavješateља, sudac će prethodno utvrditi identitet zavješateља.
- (2) Sudac će zatim saslušati kazivanje zavješateља koje će vjerno zabilježiti u zapisnik, po mogućnosti riječima samog zavješateља, pazeći pri tomu da volja zavješateља bude jasno izražena.
- (3) U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti od utjecaja na punovažnost oporuke.
- (4) Kada je to potrebno, sudac će zavješateљu objasniti propise koji ograničavaju zavješateља u raspolaganju oporukom.

- (5) Pošto zavješateљ sam pročita zapisnik ili mu sudac pročita, ako ne zna čitati, i zavješateљ izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno zabilježena, sudac će sve to potvrditi u samom zapisniku i ovjeriti svojim potpisom.
- (6) Zapisnik potpisuju, pored sudca, zapisničar, zavješateљ, svjedoci identiteta i svjedoci oporuke.
- (7) Ako zavješateљ i svjedoci identiteta ne znaju pisati, stavit će na zapisnik svoj rukoznak.

Utvrđivanje identiteta zavješateља i svjedoka

Članak 182.

- (1) Ako sudac ne poznaje zavješateља osobno i po imenu, identitet zavješateља utvrđuje se osobnom iskaznicom i ako zavješateљ nema osobnu iskaznicu, a ni sudac ga osobno i po imenu ne poznaje, dovoljno je da njegov identitet posvjedoče dva punoljetna svjedoka.
- (2) Identitet svjedoka oporuke i svjedoka identiteta zavješateља, ako ih sudac osobno ne poznaje, utvrdit će se osobnom iskaznicom.
- (3) U zapisniku će se navesti način na koji je utvrđen identitet zavješateља i svjedoka identiteta, odnosno svjedoka oporuke.

Oporuka sastavljena od više listova

Članak 183.

- (1) Ako se zapisnik o sastavljanju oporuke sastoji od više listova, svi će se listovi prošiti jamstvenikom i oba kraja jamstvenika zapečatiti sudskim pečatom.
- (2) Svaki list zavješateљ će posebice potpisati, odnosno na njega staviti svoj rukoznak.
- (3) Na kraju zapisnika naznačit će se od koliko se listova sastoji oporuka.

Čuvanje sudske oporuke i predaja zavješateљu

Članak 184.

- (1) Oporuku sastavljenu u sudu zavješateљ može ostaviti na čuvanje sudu, a može zahtijevati da mu se preda.
- (2) Ako zavješateљ ostavi sudsku oporuku na čuvanje sudu, sudac će narediti da se oporuka stavi u poseban omot i zapečati, a zavješateљu će se, na njegov zahtjev, izdati potvrda da je oporuka sastavljena i ostavljena sudu na čuvanje.
- (3) Oporuka se u sudu čuva odvojeno od ostalih spisa.
- (4) Kada zavješateљ traži da mu se preda sudska oporuka, sudac će mu predati zapisnik o sastavljanju te oporuke u posebnom zapisniku koji potpisuje zavješateљ, utvrdit će se da je oporuka sastavljena u sudu i predata zavješateљu.

Sastavljanje oporuke zavješateљu koji ne zna službeni jezik ili je nijem

Članak 185.

- (1) Ako zavješateљ ne zna službeni jezik, pozvat će se sudski tumač i još dva svjedoka, pa će se oporuka pred njima napisati onako kako ju sudski tumač prevede na službeni jezik.
- (2) Ako je zavješateљ nijem, pozvat će se sudski tumač i dva svjedoka koji se sa zavješateљem mogu sporazumjeti.
- (3) Zapisnik o sastavljanju oporuke u slučajevima iz st. 1. i 2. ovoga članka potpisuju i tumač i svjedoci.

Povjeravanje oporuke sudu

Članak 186.

- (1) Kad se preda na čuvanje oporuka koja nije sastavljena u sudu, zavješateљ ju predaje osobno sudcu, otvorenu ili u zatvorenom omotu.
- (2) O predaji oporuke sastavit će se zapisnik u kojem se mora navesti kako je utvrđen identitet zavješateља.

- (3) Otvorena oporuka stavit će se u poseban omot i zapečatiti, a zavještelju će se, na njegov zahtjev, izdati potvrda da je oporuka povjerena na čuvanje sudu.
- (4) Ako je na čuvanje predata otvorena oporuka, sudac će zavještelja upozoriti na nedostatke zbog kojih oporuka ne bi bila punovažna.

Vraćanje oporuke zavještelju

Članak 187.

- (1) Oporuka koja se nalazi na čuvanju kod suda vratit će se zavještelju na njegov zahtjev.
- (2) Oporuka će se vratiti i zavješteljevom punomoćniku koji ima ovjereni punomoćje za taj posao.
- (3) O vraćanju oporuke sastavit će se zapisnik u kojem će se navesti način na koji je utvrđen identitet osobe kojoj se vraća oporuka.
- (4) Ako se oporuka vraća punomoćniku, punomoćje će se priložiti zapisniku i zadržati u sudu.

Čuvanje isprava o usmenoj oporuci

Članak 188.

- (1) Ako su svjedoci usmene oporuke podnijeli sudu pismeno koje sadrži volju zavještelja, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.
- (2) Sud će postupiti po odredbi stavka 1. ovoga članka i kad svjedoci usmene oporuke dođu u sud da usmeno ponove izjavu zavještelja.
- (3) Prilikom uzimanja izjava svjedoka sud će nastojati utvrditi izjavu volje zavještelja, a pored toga ispitat će i okolnosti o kojima ovisi punovažnost usmene oporuke.
- (4) Isprave o usmenoj oporuci čuvat će se u sudu odvojeno od ostalih spisa.

Opoziv oporuke pred sudom

Članak 189.

- (1) Zavještelj može pred sudom opozvati svoju oporuku.
- (2) Na opoziv oporuke pred sudom shodno će se primjenjivati odredbe ovoga zakona koje važe za sastavljanje sudske oporuke.
- (3) Kada zavještelj opozove oporuku, opoziv će se zabilježiti na oporuci koja se čuva u sudu.

Sastavljanje i opoziv oporuke izvan sudske zgrade

Članak 190.

U slučaju potrebe sud će sastaviti oporuku i primiti izjavu o opozivu oporuke i izvan sudske zgrade.

Obavješćivanje suda o zavješteljevom prebivalištu

Članak 191.

Ako je oporuka sastavljena u sudu na čijem području zavještelj nema prebivališta, ili ako je oporuka tom sudu predata na čuvanje, ili ako je oporuka pred tim sudom opozvana, taj sud dužan je o tomu odmah obavijestiti sud na čijem području zavještelj ima prebivalište.

II. POSTUPAK S OPORUKOM

Predaja oporuke sudu

Članak 192.

- (1) Oporuka koju je umrli ostavio dostavit će se u sud zajedno s umrlicom.
- (2) Tijelo koje sastavlja umrlicu provjerit će je li umrli ostavio oporuku, odnosno postoji li isprava ili dokazi o usmenoj oporuci.

Proglašenje oporuke

Članak 193.

- (1) Kad sud utvrdi da je osoba koja je ostavila oporuku umrla ili da je proglašena umrlom, otvorit će njezinu oporuku bez povrede pečata, pročitati će ju i o tome sastaviti zapisnik.
- (2) Ovako će se postupati bez obzira na to je li oporuka po zakonu punovažna i ima li više oporuka.
- (3) Otvaranje i čitanje oporuke izvršit će se u nazočnosti dva punoljetna građanina koji mogu biti i osobe pozvane na nasljedstvo.
- (4) Proglašenju oporuke mogu nazočiti nasljednici, legatari i druge zainteresirane osobe i tražiti prijepis oporuke.
- (5) Općinski sud kod kojeg se oporuka nađe ili kojem bude podnesena, otvorit će i pročitati oporuku iako je za raspravljanje ostavine mjerodavan drugi općinski sud ili inozemno tijelo.

Zapisnik o proglašenju pismene oporuke

Članak 194.

- (1) Zapisnik o proglašenju pismene oporuke treba sadržati:
 - 1) koliko je oporuka nađeno, koji nadnevak nose i gdje su nađene,
 - 2) tko je oporuke predao sudu ili sastavljaču umrlice,
 - 3) je li oporuka predata otvorena ili zatvorena i kakvim je pečatom bila zapečaćena,
 - 4) koji su svjedoci nazočili otvaranju i proglašenju oporuke.
- (2) Ako je prilikom otvaranja oporuke primijećeno da je pečat povrijeđen ili da je u oporuci nešto brisano, precrtano ili ispravljano ili ako se što drugo sumnjivo nađe, mora se i to u zapisniku navesti.
- (3) Zapisnik potpisuju sudac, zapisničar i svjedoci.
- (4) Na proglašenu oporuku sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju s naznačenjem nadnevkla proglašenja, kao i broj i nadnevak ostalih pronađenih oporuka.

Proglašenje usmene oporuke

Članak 195.

- (1) Ako je umrli sačinio usmenu oporuku, i o tome postoji isprava koju su svjedoci vlastoručno potpisali, sud će sadržaj ove isprave proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismene oporuke.
- (2) Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojima je usmena oporuka izjavljena saslušati će se ponaosob o sadržaju oporuke, a naročito o okolnostima o kojima ovisi njezina punovažnost, pa će zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismene oporuke.
- (3) Ako stranka zahtijeva da se svjedoci usmene oporuke saslušaju pod prisegom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odredit će ročište za saslušanje ovih svjedoka na koje će prozvati predlagatelje, a ostale zainteresirane osobe samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Proglašenje nestale ili uništene oporuke

Članak 196.

- (1) Ako je pismena oporuka nestala ili je uništena neovisno o ostaviteljevoj volji, a među zainteresiranim osobama nema spora o ranijem postojanju te oporuke, o formi u kojoj je sastavljena, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadržaju oporuke, ostavinski sud će o tome saslušati sve zainteresirane osobe i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama koje važe za proglašavanje pismene oporuke.

- (2) Ako bi ostavina kad ne bi bilo oporuke postala vlasništvo općine, odnosno grada, sporazum zainteresiranih osoba o ranijem postojanju oporuke, o njezinoj formi i sadržaju važi samo uz suglasnost mjerodavnog tijela.
- (3) Ako među zainteresiranim osobama ima osoba koje nisu sposobne same se skrbiti o svojim interesima, sporazum iz st. 1. i 2. ovoga članka važi samo uz suglasnost tijela skrbništva.

Dostava i čuvanje isprava o proglašenju oporuke

Članak 197.

- (1) Zapisnik o proglašenju oporuke s izvornom pismenom oporukom, odnosno s ispravom o usmenoj oporuci ili zapisnikom o saslušanju svjedoka usmene oporuke dostavit će se ostavinskom sudu, a sud koji je oporuku proglasio zadržat će njihov prijepis.
- (2) Izvorna pismena oporuka, isprava o usmenoj oporuci, zapisnik o saslušanju svjedoka usmene oporuke, kao i zapisnik o sadržaju nestale ili uništene pismene oporuke čuvat će se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prijepis priložit će se spisima.

III. OSTAVINSKI POSTUPAK

A. OPĆE ODREDBE

Predmet ostavinskog postupka

Članak 198.

U ostavinskom postupku utvrđuje se tko su ostaviteljevi nasljednici, što čini ostavinu te koja još prava u pogledu ostavine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim osobama.

Izvanparnični postupak

Članak 199.

- (1) Ostavinski postupak je izvanparnični postupak.
- (2) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, u ostavinskom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvanparnični i parnični postupak.

Mjerodavnost za provedbu ostavinskog postupka

Članak 200.

- (1) Ostavinski postupak se u prvom stupnju provodi pred općinskim sudom u Federaciji, odnosno pred notarom kao povjerenikom suda.
- (2) U općinskom sudu ostavinski postupak provodi sudac pojedinac.
- (3) Sud će povjeriti notaru provedbu ostavinskog postupka i dostaviti mu spis bez odgađanja sukladno odredbama članka 261. ovoga zakona.
- (4) Kada notar provodi radnje u ostavinskom postupku kao povjerenik suda, ovlašten je, kao i sudac općinskog suda, poduzimati sve radnje u postupku i donositi sve odluke, osim odluka za koje je ovim zakonom drukčije propisano.

Mjesna mjerodavnost

Članak 201.

- (1) Za ostavinski postupak mjesno je mjerodavan sud na čijem je području ostavitelj u vrijeme smrti imao prebivalište (ostavinski sud).
- (2) Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište u Federaciji, za ostavinski postupak mjesno je mjerodavan sud na čijem je području ostavitelj u to vrijeme imao boravište, ukoliko ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.
- (3) Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao ni prebivalište ni boravište u Federaciji, mjesno je mjerodavan ostavinski sud u Federaciji na čijem se području nalazi ostavina ili pretežni dio njegove ostavine.

- (4) Ako se nijedan dio ostavine ne nalazi u Federaciji, mjesno je mjerodavan sud prema mjestu gdje je ostavitelj upisan u knjigu državljana.
- (5) Privremene mjere za osiguranje ostavine može pored ostavinskog suda narediti i sud na čijem je području ostavitelj umro te sud na čijem se području nalazi ostaviteljeva imovina.
- (6) Kada za ostavinski postupak nije mjerodavan sud u Federaciji, mjerodavnost domaćeg suda koji je ovlašten provoditi pojedine radnje određuje se prema odredbama st. 1. do 5. ovoga članka.

Zabrana sporazuma o mjerodavnosti

Članak 202.

Stranke ne mogu sporazumno mijenjati mjerodavnost suda u ostavinskom postupku.

Stranke

Članak 203.

Strankom se glede ovoga zakona smatraju nasljednici i legatari, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine.

Opća pravila postupanja

Članak 204.

- (1) Tijekom cijeloga postupka sud će paziti da prava stranaka budu što prije utvrđena i osigurana.
- (2) Sud je dužan osobito paziti da se zaštite i ostvare prava osoba koje se zbog maloljetnosti, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima.
- (3) U ostavinskom postupku javnost je isključena.

Dokazi

Članak 205.

- (1) Sud donosi odluku na temelju rezultata cjelokupne rasprave.
- (2) Sud je ovlašten utvrđivati činjenice koje stranke u postupku nisu iznijele te izvesti i dokaze koje one nisu predložile, ako ocijeni da su te činjenice i ti dokazi važni za odlučivanje sukladno ovom zakonu.
- (3) Odluka se može temeljiti i na dokazima koji nisu izvedeni pred sudom koji donosi odluku.

Radnje u postupku

Članak 206.

Sudac sa zapisničarom prima izvave o odricanju od nasljeđa i izvodi dokaze.

Zapisnici i bilješke

Članak 207.

- (1) O radnjama poduzetim u postupku u pravilu se sastavlja zapisnik.
- (2) O manje važnim izjavama stranaka i obavijestima koje sud prikuplja može se umjesto zapisnika staviti samo zabilješka na spisu.
- (3) Zapisnik potpisuju stranke ako su nazočile radnji u postupku, sudac koji je sastavio zapisnik te zapisničar.
- (4) Zabilješku na spisu potpisuje osoba koja ju je sastavila.

Odluke

Članak 208.

- (1) Odluke se u postupku donose u obliku rješenja.
- (2) Rješenja protiv kojih je dopušten prigovor, odnosno žalba i rješenja drugostupanjskog suda moraju biti obrazložena.

Prigovor protiv rješenja

Članak 209.

- (1) Protiv rješenja koje je kao povjerenik suda u ostavinskom postupku donio notar dopušten je prigovor u roku osam dana od dana dostave rješenja strankama.
- (2) U pogledu prigovora iz stavka 1. ovoga članka, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje žalba u parničnom i izvanparničnom postupku.

Postupak povodom prigovora

Članak 210.

- (1) Prigovor se dostavlja notaru koji ga je dužan bez odgode zajedno sa spisom dostaviti mjerodavnom općinskom sudu.
- (2) O prigovoru odlučuje sudac pojedinac.

Odluke suda o prigovoru protiv rješenja notara

Članak 211.

- (1) Nepravodobne, nepotpune ili nedopuštene prigovore sud će odbaciti.
- (2) Odlučujući o prigovoru protiv rješenja koje je donio notar, sud može u cijelosti ili djelomice rješenje održati na snazi ili ga ukinuti.
- (3) Kad sud ukine rješenje ili ga djelomice održi na snazi, sam će odlučiti o ukinutom dijelu rješenja.
- (4) Protiv rješenja suda kojim je rješenje notara u cijelosti ili djelomice ukinuto nije dopuštena posebna žalba.
- (5) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka sud će provesti radnje koje ocijeni potrebnim.
- (6) Rješenje o prigovoru dostavit će se strankama i notaru.

Žalba protiv rješenja

Članak 212.

- (1) Protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena je žalba, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Žalba se podnosi u roku 15 dana od dostave prvostupanjskog rješenja.

Postupak po žalbi

Članak 213.

- (1) Žalba se podnosi prvostupanjskom sudu, koji može u povodu pravodobno podnesene žalbe sam novim rješenjem preinačiti pobijano rješenje, ako se time ne povređuju prava drugih osoba utemeljena na tom rješenju.
- (2) Ako prvostupanjski sud ne preinači svoje rješenje, dostavit će žalbu drugostupanjskom sudu, bez obzira na to je li žalba podnesena u roku koji zakon određuje.
- (3) Drugostupanjski sud rješava u pravilu samo o žalbama koje su pravodobno podnesene, ali može uzeti u obzir i žalbu koja je nepravodobno podnesena ako se time ne povređuju prava drugih osoba koja se temelje na pobijanom rješenju.
- (4) Ako je protiv rješenja dopuštena posebna žalba, sud će, ako ne postupi prema odredbi stavka 1. ovoga članka, prijepis spisa sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu. Ne čekajući odluku drugostupanjskog suda, prvostupanjski će sud poduzimati one radnje koje je ovlašten poduzimati u ostavinskom postupku, neovisno o ishodu žalbenoga postupka, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Izvanredni pravni lijekovi

Članak 214.

U ostavinskom postupku nisu dopušteni izvanredni pravni lijekovi.

Troškovi postupka

Članak 215.

- (1) Svaka stranka snosi troškove koje je imala tijekom ili u povodu postupka.

- (2) Ako je bilo zajedničkih troškova, sud će odrediti u kojem će srazmjeru stranke snositi te troškove.
- (3) Na prijedlog jedne stranke sud može odlučiti da joj druga stranka nadoknadi troškove koje joj je prouzročila očito nesavjesnim postupkom.

B. PRETHODNE RADNJE**1. Umrlica****Sastavljanje umrlice**

Članak 216.

- (1) Kad neka osoba umre ili bude proglašena umrlom, matičar mjerodavan za upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih sastavit će umrlicu i obvezatno je dostaviti sudu u roku 15 dana po izvršenom upisu.
- (2) Umrlica se sastavlja na temelju podataka iz matične knjige umrlih, podataka dobivenih od srodnika umrlog, od osoba s kojima je umrli živio te od drugih osoba koje ih mogu pružiti.
- (3) Ako tijelo iz stavka 1. ovoga članka nije u mogućnosti pribaviti podatke za sastavljanje umrlice, dostavit će umrlicu samo s onim podacima kojima raspolaže (u daljnjem tekstu: nepotpuna umrlica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu umrlicu i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti ostavinskom sudu za pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.
- (4) Ako je ostavinskom sudu predana nepotpuna umrlica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, on će na zapisnik u ostavinskoj raspravi utvrditi sve podatke koje treba sadržati umrlica.
- (5) Umrlica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije ostavio imovinu.
- (6) Umrlica ima dokaznu snagu javne isprave samo u pogledu podataka koji su preuzeti iz matične knjige umrlih.

Sadržaj umrlice

Članak 217.

- (1) U umrlicu se unose:
 - 1) prezime i ime ostavitelja, po mogućnosti jedinstveni matični broj građanina, ime jednoga od njegovih roditelja, ostaviteljevo zanimanje, nadnevak rođenja i državljanstvo, a za ostavitelja koji je bio u braku i prezime koje je imao prije sklapanja braka,
 - 2) dan, mjesec i godina, mjesto i, po mogućnosti, sat smrti,
 - 3) mjesto u kojemu je ostavitelj imao prebivalište, odnosno boravište.
- (2) U umrlici treba, ako je to moguće, navesti:
 - 1) prezime i ime, nadnevak rođenja, zanimanje, prebivalište, odnosno boravište ostaviteljevog bračnog, odnosno izvanbračnog partnera i bračne, izvanbračne i posvojene djece,
 - 2) prezime i ime, nadnevak rođenja i prebivalište, odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljedstvo na temelju zakona, kao i osobe koje su pozvane na nasljedstvo na temelju oporuke,
 - 3) mjesto gdje se nalazi imovina koju je ostavio ostavitelj, ima li imovine za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, ima li gotovog novca, vrijednosnih papira, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih važnih isprava, je li ostavitelj ostavio dugova i koliko, je li ostavio pisanu oporuku ili zaključio ugovor o nasljeđivanju ili ugovor o doživotnom izdržavanju ili ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je ostavitelj napravio usmenu oporuku, onda prezime i ime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmena oporuka napravljena,

- 4) očekuje li se rođenje ostaviteljeva djeteta i imaju li njegova djeca ili bračni partner skrbnika,
- 5) nadnevak i mjesto smrti bračnog partnera ili ostaviteljeva djeteta ili koje druge osobe koja bi mogla biti pozvana na nasljedstvo, a koja je umrla prije ostavitelja.

2. Popis ostaviteljeve imovine

Vrijeme obavljanja popisa

Članak 218.

- (1) Popis ostaviteljeve imovine obaviti će se po odluci ostavinskog suda kad se ne zna postoje li nasljednici ili gdje borave, kad su nasljednici osobe koje zbog maloljetnosti, duševne bolesti ili drugih okolnosti ne mogu se same skrbiti o svojim pravima i interesima, ili u drugim opravdanim slučajevima.
- (2) Sud će popis narediti i na zahtjev ostaviteljevih nasljednika, legatara ili povjeritelja.
- (3) Ako to zahtijevaju posebne okolnosti u kojima je ostavitelj umro, a osobito ako prijeti opasnost da bi dio ostavine mogao biti otuđen ili izgubljen, policijski službenici koji u tim okolnostima ureduju, prilikom svoga uređivanja, ako je to moguće, popisat će ostaviteljeve stvari, po potrebi zapečatiti prostorije u kojima se stvari nalaze i popis dostaviti matičaru mjerodavnom za upis činjenice smrti.
- (4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka matičar će primljeni popis dostaviti ostavinskom sudu koji vodi ostavinski postupak.

Sadržaj popisa

Članak 219.

- (1) Popis će obuhvatiti sve nepokretne i pokretne stvari koje su bile u ostaviteljevu neposrednom posjedu u trenutku njegove smrti.
- (2) Popis će obuhvatiti i drugo što je pripadalo ostavitelju, a nalazi se kod druge osobe, uz naznaku kod koga se nalazi i po kojem temelju, kao i ono što je ostavitelj posjedovao, a za što se tvrdi da nije njegovo vlasništvo.
- (3) U popisu imovine zabilježiti će se ostaviteljeve tražbine, a i dugovi, te posebice neplaćeni porezi, doprinosi i druga javna davanja.

Način popisivanja

Članak 220.

- (1) Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.
- (2) Nekretnine se popisuju pojedinačno s naznakom mjesta gdje se nalaze, kulture zemljišta, te zemljišnoknjižnih podataka ako su poznati.

Obavljanje popisa

Članak 221.

- (1) Popis će obaviti sudski službenik ili notar kojeg odredi sudac koji vodi sudski postupak.
- (2) Popis se obavlja u nazočnosti dvije punoljetne osobe, a, kada je to potrebno, i uz sudjelovanje vještaka.
- (3) Popisu može nazočiti i svaka zainteresirana osoba.

Postupak sa stvarima za koje postoje posebni propisi

Članak 222.

Kad se prilikom popisivanja ili inače u ostavini pronađu stvari za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, s njima će se nakon obavljenoga popisa postupiti po tim propisima.

3. Osiguranje ostavine

Predaja na čuvanje

Članak 223.

- (1) Ako se ustanovi da nijedan od nazočnih nasljednika nije sposoban upravljati ostavinom ili nečim iz njezina sastava, a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni ili kada druge okolnosti nalažu naročiti oprez, policijski službenik ili druga osoba koja uređuje uime vlasti predat će u žurnim slučajevima te stvari na čuvanje pouzdanoj osobi i o tome odmah obavijestiti sud na čijem se području te stvari nalaze, koji može tu mjeru izmijeniti ili ukinuti.
- (2) Gotov novac, vrijednosne papire, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave treba u slučaju iz stavka 1. ovoga članka predati na čuvanje sudu ili notaru na čijem se području nađe ta imovina.
- (3) Tko primi na čuvanje stvari iz st. 1. i 2. ovoga članka dužan je o tome izdati potvrdu koju će sudu na čijem se području te stvari nalaze predati onaj tko ih je dao na čuvanje.
- (4) Sud iz st. 1. i 2. ovoga članka obavijestit će ostavinski sud o svim mjerama poduzetim za osiguranje ostavine.

Postavljanje privremenog skrbnika ostavine

Članak 224.

- (1) Privremenog skrbnika ostavine postavlja ostavinski sud.
- (2) Prije postavljanja privremenog skrbnika sud će, po mogućnosti, zatražiti mišljenje u pogledu skrbnika od osoba koje su vjerojatno pozvane na nasljedstvo.

Pečaćenje

Članak 225.

- (1) Ako ocijeni da je to cjelishodno, sud može odrediti da se prostorije u kojima se nalaze stvari iz sastava ostavine zapečate, te će odrediti osobu koju će obvezati da bez odgađanja prijavi svako oštećenje pečata mjerodavnoj policijskoj upravi i sudu.
- (2) Dopuštenje za skidanje pečata može dati samo ostavinski sud, odnosno notar kao povjerenik suda.

Privremene mjere

Članak 226.

Prije pokretanja ostavinskog postupka i tijekom njega, sve dok postupak ne bude pravomoćno okončan, sud će na zahtjev stranke radi osiguranja stvari i prava iz ostavine odrediti privremene mjere predviđene zakonom kojim se uređuje ovršni postupak, ako stranka učini vjerojatnim opasnost da bi se bez takve mjere promijenilo postojeće stanje ili ako učini vjerojatnim da je mjera potrebna kako bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijete.

C. POKRETANJE OSTAVINSKOG POSTUPKA

Pokretanje postupka

Članak 227.

- (1) Ostavinski postupak se pokreće po službenoj dužnosti u roku 30 dana kad sud primi umrlicu ili izvod iz matične knjige umrlih, odnosno s njima izjednačenu ispravu.
- (2) Sud, odnosno notar koji kao povjerenik suda vodi ostavinski postupak dužan je odmah nakon što se pokrene ostavinski postupak pribaviti dokaz o činjenicama iz Registra sukladno odredbama članka 124. ovoga zakona.

Ispitivanje mjerodavnosti

Članak 228.

- (1) Nakon što primi ispravu iz članka 227. ovoga zakona sud će ispitati je li mjerodavan za ostavinski postupak, pa ako ustanovi da nije mjerodavan, dostavit će predmet mjerodavnom sudu.

- (2) Ako sud ustanovi da je za ostavinski postupak mjerodavno inozemno tijelo, rješenjem će se oglašiti nemjerodavnim i obustaviti postupak.

Mjere ostavinskog suda za osiguranje ostavine

Članak 229.

- (1) Mjere za osiguranje ostavine ostavinski sud može odrediti tijekom cijeloga ostavinskog postupka.
- (2) Ostavinski sud može tijekom ostavinskog postupka mijenjati i ukidati mjere osiguranja ostavine koje je odredio on sam ili neki drugi sud ili tijelo vlasti.
- (3) Mjere za osiguranje, a i njihove promjene i ukidanja određuje ostavinski sud na zahtjev stranke, a i po službenoj dužnosti.

Pozivanje izvršitelja oporuke

Članak 230.

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja oporuke, sud će mu to priopćiti i pozvati ga da se u određenom roku očituje prima li se te dužnosti.

Skrbnik nerođenog djeteta

Članak 231.

- (1) Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljedstvo, ostavinski sud će o tome obavijestiti tijelo mjerodavno za poslove skrbništva.
- (2) Ako tijelo mjerodavno za poslove skrbništva drukčije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta skrbiti će se jedan od njegovih roditelja.

Postupak kad nema imovine ili kad ima samo pokretne imovine

Članak 232.

- (1) Ako prema podacima kojima sud raspolaže umrli nije ostavio imovinu, ostavinski će sud rješenjem odlučiti da se ne provodi ostavinska rasprava.
- (2) Isto će tako sud postupiti i u slučaju ako je ostavitelj ostavio samo pokretne i s njima izjednačena prava, a nijedna od osoba pozvanih na nasljedstvo ne zahtijeva da se provede ostavinski postupak.
- (3) Kad sud odluči da ne provodi ostavinski postupak, obavijestit će o tome tijelo mjerodavno za poslove skrbništva ako među nasljednicima ima osoba koje nisu sposobne same se skrbiti o svojim pravima i interesima, a nemaju roditelje ili druge zakonske zastupnike.
- (4) Ako je sud odlučio da se ne provodi ostavinski postupak zbog toga što se ostavina sastoji samo od pokretne imovine, ukinut će mjere osiguranja ostavine kako bi osobe pozvane na nasljedstvo mogle slobodno ostvarivati prava koja im pripadaju kao nasljednicima.
- (5) Kad u ostavinu ulaze i stvarna prava na nekretninama, postupit će se kao kad su iza ostavitelja ostale nekretnine, a kad postoje ostala prava, kao da su ostale pokretne.

Odvajanje ostavine od imovine nasljednika

Članak 233.

Kada se po odredbama zakona može zahtijevati odvajanje ostavine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlaštenih osoba odrediti to odvajanje, primjenjujući pri tomu odredbe ovoga zakona o privremenim mjerama za osiguranje ostavine.

D. OSTAVINSKA RASPRAVA

Poziv na ročište

Članak 234.

- (1) Za ostavinsku raspravu sud će odrediti ročište.
- (2) U pozivu na ročište sud će zainteresirane osobe obavijestiti o pokretanju postupka, o tome je li mu koja oporuka već predata, te će ih pozvati da odmah dostave sudu pismenu

oporuku, odnosno ispravu o usmenoj oporuci ili ugovor o nasljeđivanju ili o drugom pravnom poslu za slučaj smrti, ako se kod njih nalazi, ili da naznače svjedoke usmene oporuke.

- (3) Sud će u pozivu upozoriti zainteresirane osobe da mogu do donošenja prvostupanjskog rješenja o nasljeđivanju dati izjavu o prihvaćanju i ustupanju nekom od sunasljednika ili izjavu o odricanju od nasljeđa usmeno na ročištu ili u formi notarski obrađene isprave, a ako na ročište ne dođu ili takvu izjavu ne daju, smatrat će se da žele biti nasljednici.
- (4) Ako je ostavitelj ostavio oporuku ili ugovor o nasljeđivanju, o pokretanju ostavinskoga postupka sud će obavijestiti i na ročište pozvati i osobe koje bi mogle po zakonu polagati pravo na nasljeđe.
- (5) Ako je ostavitelj postavio izvršitelja oporuke, sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Pozivanje oglasom

Članak 235.

- (1) Ako se ne zna ima li nasljednika, sud će oglasom pozvati osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu u roku jedne godine od objave oglasa u "Službenim novinama Federacije BiH".
- (2) Oglas će se pričvrstiti na oglasnu ploču suda i objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i na drugi prikladan način.
- (3) Prema odredbama st. 1. i 2. ovoga članka sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika, ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inozemstvu ili su nedostupni, a dostava se nije mogla obaviti.
- (4) Nakon što istekne rok iz stavka 1. ovoga članka, sud će provesti ostavinsku raspravu na temelju izjave postavljenog skrbnika i podataka kojima sud raspolaže.

Predmet ostavinske rasprave

Članak 236.

- (1) Na ročištu za ostavinsku raspravu sud će raspraviti sva pitanja važna za donošenje odluke u ostavinskom postupku, a naročito u pogledu prava na nasljedstvo, veličinu nasljednog dijela i prava na legate.
- (2) Sud o pravima odlučuje, u pravilu, pošto je zainteresiranim osobama omogućio da daju potrebne izjave. Tijekom ostavinskog postupka zainteresirane osobe mogu davati izjave bez nazočnosti drugih zainteresiranih osoba, i nije potrebno da se u svakom slučaju tim osobama omoguću da se očituju o izjavama drugih zainteresiranih osoba.
- (3) O pravima osoba koje nisu došle na ročište, a uredno su pozvane, sud će odlučivati prema podacima kojima raspolaže, uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje stignu do donošenja odluke.
- (4) Ako sud posumnja da je osoba koja po zakonu polaže pravo na nasljedstvo jedini ili najbliži ostaviteljev srodnik, može saslušati i osobe za koje smatra da bi mogle imati jednako ili jače nasljedno pravo, a može te osobe pozvati i oglasom po odredbama članka 235. ovoga zakona.

Nasljednička izjava

Članak 237.

- (1) Svatko je ovlašten, ali nitko nije dužan dati nasljedničku izjavu.
- (2) Za osobu koja nije dala izjavu o odricanju od nasljeđa smatra se da želi biti nasljednikom.
- (3) Osoba koja je valjano dala izjavu da prihvaća nasljeđe ne može ga se više odreći.

- (4) Nasljedničku izjavu potpisuju, odnosno stavljaju rukoznak nasljednik ili njegov zastupnik.
- (5) Ako nasljednik ili njegov zastupnik nije u stanju potpisati nasljedničku izjavu, navest će razlog ovlaštenoj osobi koja će to zabilježiti u zapisniku.
- (6) Izjava o primanju nasljeđa ili o odricanju od nasljeđa koja je podnesena sudu mora biti notarski obrađena, kao i punomoćje za davanje nasljedničke izjave. Ovu izjavu ili punomoćje s istim pravnim učinkom nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom Bosne i Hercegovine koji vrši konzularne poslove.
- (7) U izjavi treba navesti prima li se nasljednik, odnosno odriče dijela koji mu pripada na temelju zakona, na temelju ugovora o nasljeđivanju ili na temelju oporuke ili se izjava odnosi na nužni dio.
- (8) Ako nasljednik u nasljedničkoj izjavi ne izjavi odnosi li se njegova izjava na ono što mu pripada na temelju zakona, na temelju ugovora o nasljeđivanju ili na temelju oporuke, ili kao nužni dio, smatra se da se izjava odnosi na nasljedstvo po bilo kojem temelju.
- (9) Sud neće zahtijevati nasljedničku izjavu ni od koga, ali nasljednik koji želi dati izjavu može to učiniti usmeno pred ostavinskim sudom na zapisnik, odnosno predajom ostavinskom sudu isprave iz stavka 6. ovoga članka.
- (10) Prilikom davanja izjave o odricanju od nasljeđa ovlaštene će osobe nasljednika upozoriti da se može odreći nasljedstva samo u svoje ime, ili i u ime svojih potomaka.

Prigovor na popis

Članak 238.

- (1) Ako stranke prigovore popisu, sud može, ako to smatra potrebnim, narediti sudskom službeniku ili notaru da ponovno obavi popis.
- (2) Ako popis imovine nije obavljen, sud može, na temelju podataka koje su mu dale zainteresirane osobe, sam utvrditi što ulazi u ostavinu.

Upućivanje na parnicu zbog spora

Članak 239.

- (1) Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili postupak pred upravnim tijelom ako su među strankama sporne činjenice o kojima ovisi neko njihovo pravo.
- (2) Na način predviđen odredbom stavka 1. ovoga članka sud će postupiti naročito ako su sporne činjenice:
 - 1) o kojima ovisi nasljedno pravo, a naročito valjanost ili sadržaj ugovora o nasljeđivanju ili oporuke ili odnos nasljednika i ostavitelja na temelju kojega se po zakonu nasljeđuje,
 - 2) o kojima ovisi veličina nasljednog dijela, vrijednost nužnog dijela ili uračunavanje u nasljedni dio,
 - 3) o kojima ovisi opravdanost isključenja nužnih nasljednika ili postojanje razloga za nedostojnost,
 - 4) je li se neka osoba odrekla nasljedstva,
 - 5) o kojima ovisi utemeljenost zahtjeva nadživjelog bračnog partnera i ostaviteljevih potomaka, koji su živjeli sa ostaviteljem u istom kućanstvu, da im se iz ostavine izdvoje predmeti kućanstva koji služe za zadovoljenje svakodnevnih potreba.
- (3) Ako u navedenim slučajevima ne postoji spor o činjenicama, već se stranke spore o primjeni prava, ostavinski sud neće prekidati ostavinski postupak, nego će raspraviti pravna pitanja u ostavinskom postupku.
- (4) Sud neće prekinuti postupak ni u slučaju iz stavka 1. ovoga članka ako se radi o činjenicama čije postojanje zakon pretpostavlja, o činjenicama koje su općepoznate, te ako su

sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerenih isprava, nego će na temelju pretpostavke o postojanju tih činjenica, odnosno da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno pretpostavci uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

Upućivanje na parnicu zbog spora o pravu na legat ili o drugom pravu na ostavinu

Članak 240.

- (1) Ako su među strankama sporne činjenice o kojima ovisi pravo na oporukom određeni legat ili drugo pravo, sud će uputiti stranke na parnicu ili postupak pred tijelom uprave, ali neće prekinuti ostavinski postupak.
- (2) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka ne postoji spor o činjenicama nego samo o primjeni prava, ostavinski će sud ta pravna pitanja raspraviti u ostavinskom postupku.

Upućivanje na parnicu zbog spora o sastavu ostavine

Članak 241.

- (1) Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili upravni postupak ako su između stranaka sporne činjenice:
 - 1) o kojima ovisi sastav ostavine,
 - 2) o kojima ovisi predmet legata,
 - 3) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva nadživjelog bračnog partnera ili ostaviteljevih potomaka koji su s njim živjeli u zajednici, da im iz ostavine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti imovine ostavitelja.
- (2) Sud neće prekinuti postupak u slučaju iz stavka 1. ovoga članka ako su sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih isprava, nego će na temelju pretpostavke da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.
- (3) Kada sud u slučaju iz stavka 1. ovoga članka prekida postupak, prethodno će ispitati jesu li ispunjene pretpostavke za donošenje djelomičnog rješenja o nasljeđivanju, pa će ga donijeti ako su ispunjene.
- (4) Prekid postupka iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na ono što je obuhvaćeno djelomičnim rješenjem o nasljeđivanju.

Tko se upućuje na parnicu i trajanje prekida

Članak 242.

- (1) Sud će uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim.
- (2) Ako sud prekine postupak, odredit će rok koji ne može biti dulji od 30 dana, u kojemu upućena stranka treba pokrenuti parnicu ili upravni postupak, te o pokretanju obavijestiti ostavinski sud.
- (3) Ako stranka u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajat će dok parnica ili upravni postupak ne bude pravomoćno završen.
- (4) Ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju suda, prekinuti će se postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je stranka upućena na parnicu, odnosno upravni postupak. U tom slučaju stranka koja je upućena na parnicu ili na upravni postupak može svoja prava ostvarivati u postupku na koji je upućena.
- (5) Ako je ostavinski sud postupio sukladno odredbi stavka 4. ovoga članka, a i u slučaju da je ostavinu raspravio, a trebao je stranku uputiti na parnicu ili upravni postupak, pravomoćnost odluke ostavinskog suda ne sprječava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica ili upravni postupak.

E. RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU I LEGATU**Sadržaj rješenja o nasljeđivanju**

Članak 243.

- (1) Rješenjem o nasljeđivanju sud utvrđuje tko je ostaviteljevom smrću postao njegov nasljednik i koja su prava time stekle i druge osobe.
- (2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka sadrži:
 - 1) prezime i ime ostavitelja, ime jednoga od njegovih roditelja, nadnevak rođenja, državljanstvo i, po mogućnosti, ostaviteljev jedinstveni matični broj građanina, te za osobe umrle u braku i njihovo prezime koje su imale prije sklapanja braka,
 - 2) oznaku nekretnina s podatcima iz javnih evidencija o nekretninama potrebnim za upis, kao i oznaku pokretnih stvari i drugih prava za koja je sud utvrdio da ulaze u ostavinu,
 - 3) prezime i ime nasljednika, ime jednog od njegovih roditelja, nadnevak rođenja, državljanstvo, njegovo prebivalište, odnos nasljednika prema ostavitelju, nasljeđuje li ga kao zakonski ili ugovorni ili oporučni nasljednik, a ako ima više nasljednika, i nasljedni dio svakoga pojedinog nasljednika izražen razlomkom, te po mogućnosti nasljednikov jedinstveni matični broj građanina,
 - 4) je li i kako nasljednikovo pravo uvjetovano, uvjetovano rokom ili opterećeno nalogom, odnosno inače ograničeno ili opterećeno i u čiju korist,
 - 5) prezime i ime i prebivalište osoba kojima je u svezi s nasljeđivanjem ostavitelja pripalo pravo na legat ili neko drugo pravo iz ostavine s točnom oznakom toga prava, te po mogućnosti njihov jedinstveni matični broj građanina.
- (3) Ako u ostavinskom postupku svi nasljednici i legatari sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će i taj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju. Sud će isto tako postupiti ako diobu provede prema čl. 177. i 178. ovoga zakona.
- (4) Odredbe o rješenju o nasljeđivanju primjenjuju se na odgovarajući način i na slučajeve ostavine bez nasljednika (članak 21. ovoga zakona), kada su ostaviteljevi nasljednici općina, odnosno grad na koje je na temelju ovoga zakona prešla ostavina.

Dostava rješenja o nasljeđivanju

Članak 244.

- (1) Rješenje o nasljeđivanju dostavit će se svim nasljednicima i legatarima, kao i osobama koje su tijekom postupka istaknule zahtjev za nasljedstvo.
- (2) Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju dostavit će se mjerodavnoj poreznoj upravi i javnom registru nekretnina te drugim mjerodavnim tijelima.

Upisi u javnu evidenciju nekretnina i predaja pokretnih stvari

Članak 245.

- (1) U rješenju o nasljeđivanju sud će odrediti da se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju provedu u zemljišnoj knjizi i katastru nekretnina potrebni upisi sukladno pravilima zemljišnoknjižnog prava.
- (2) U rješenju o nasljeđivanju sud će odrediti da se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ovlaštenim osobama predaju pokretne stvari koje su pohranjene kod suda, notara ili po njihovu nalogu kod treće osobe.
- (3) Ako je oporukom nasljedniku naloženo ispunjenje ili osiguranje obveza u korist osoba koje se nisu sposobne same skrbiti o svojim pravima i interesima, ili radi

ostvarenja neke općekorisne svrhe, sud će odrediti nužne mjere osiguranja.

Mjere osiguranja kad je pravo nasljednika ili legatara uvjetovano

Članak 246.

Kad je nasljednikovo pravo uvjetovano, uvjetovano rokom ili opterećeno nalogom, sud će na prijedlog zainteresiranih osoba odrediti potrebne privremene mjere osiguranja.

Posebno rješenje o legatu

Članak 247.

- (1) Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, na zahtjev legatara, donijeti posebno rješenje o legatu.
- (2) U tom slučaju na odgovarajući će se način primijeniti odredbe o upisima u zemljišnoj knjizi i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda, notara ili po njihovu nalogu kod treće osobe.

Djelomično rješenje o nasljeđivanju

Članak 248.

Kad je sastav ostavine samo djelomično nesporan, sud će nakon što utvrdi tko su nasljednici, odnosno legatari, donijeti djelomično rješenje o nasljeđivanju kojim će utvrditi nasljednike i legatate, te ono za što nije sporno da je u sastavu ostavine.

Učinak pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju i legatu

Članak 249.

- (1) Smatra se da je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju utvrđeno što je u sastavu ostavine, tko je ostaviteljev nasljednik, koliki mu nasljedni dio pripada, je li mu nasljedno pravo ograničeno ili opterećeno i kako, te postoje li kakva prava na legate i koja. Isto vrijedi i za djelomično rješenje o nasljeđivanju u pogledu onoga što je njima utvrđeno.
- (2) Što je utvrđeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju može pobijati jedino onaj koji po odredbama ovoga zakona nije vezan pravomoćnošću rješenja o nasljeđivanju. On to može pobijati jedino putem parnice s osobama u čiju korist glasi utvrđenje čiju istinitost osporava.
- (3) Pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju nisu vezane osobe koje tvrde da im pripada neko pravo u pogledu onoga za što je utvrđeno da je u sastavu ostavine, ako nisu kao stranke sudjelovale u ostavinskoj raspravi, niti su na nju bile uredno osobno pozvane.
- (4) Pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju nisu vezane osobe koje tvrde da im je zbog ostaviteljeve smrti pripalo nasljedno pravo na temelju ugovora o nasljeđivanju, oporuke ili zakona, ili da im je pripalo pravo na neki legat, ako nisu kao stranke sudjelovale u ostavinskoj raspravi, niti su na nju bile uredno osobno pozvane.
- (5) Pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju vezane su osobe koje su kao stranke sudjelovale u ostavinskoj raspravi ili su na nju bile uredno osobno pozvane, no ipak nisu vezane:
 - 1) u pogledu prava koja bi za njih proizlazila iz naknadno pronađenog ugovora o nasljeđivanju ili oporuke,
 - 2) u pogledu prava čije je utvrđenje ovisilo o tome kako će neko sporno pitanje biti riješeno u parnici ili upravnom postupku na koji ih je ostavinski sud uputio, ili ih je trebao uputiti, ako to pitanje nije bilo riješeno prije pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju,
 - 3) ako su ispunjene pretpostavke pod kojima bi u parničnom postupku mogle zahtijevati ponavljanje postupka.

Stjecanje od tobožnjeg nasljednika

Članak 250.

- (1) Tko je u dobroj vjeri povodom naplatnog stjecanja neke stvari ili prava koje pripada ostaviteljevu nasljedniku postupao s povjerenjem u istinitost pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, ne znajući da to utvrđenje nije istinito u pogledu osobe od koje je stjecao, ipak je stekao tu stvar ili pravo kao što bi ju stekao da je otuđitelju zaista pripadalo nasljedno pravo onako kako je navedeno u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju.
- (2) Ovim se ne dira u odredbe o stjecanju povjerenjem u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga kao ni u odredbe o stjecanju pokretnina od nevlasnika.

**F. NASLJEDNIKOV I ZAHTJEVI NAKON PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU
Naknadno pronađena imovina**

Članak 251.

- (1) Ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim (dopunskim) rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku.
- (2) Ako prije nije bila vođena ostavinska rasprava, sud će je po službenoj dužnosti provesti samo ako su pronađene nekretnine ili s njima izjednačena prava.
- (3) Ako prije nije bila vođena ostavinska rasprava, a pronađene su pokretnine ili s njima izjednačena prava, sud će provesti ostavinsku raspravu samo na zahtjev zainteresiranih osoba.

Naknadno pronađeni ugovor o nasljeđivanju i oporuka

Članak 252.

- (1) Ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe oporuka, sud će ju proglasiti, te zapisnik o proglašenju i fotokopiju (prijepis-presliku) oporuke dostaviti ostavinskom sudu, a zadržati njezin izvornik.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, kao i u slučaju da se naknadno pronađe ugovor o nasljeđivanju, ostavinski sud neće ponovno voditi ostavinsku raspravu, nego će obavijestiti zainteresirane osobe o proglašenju oporuke, odnosno o naknadno pronađenom ugovoru o nasljeđivanju i upozoriti ih da mogu svoja prava na temelju oporuke ostvarivati u parnici.

Novi nasljednik ili legatar

Članak 253.

Osoba koju ne veže pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ili legatu, a koja smatra da ima pravo kao nasljednik ili legatar, može to svoje pravo ostvarivati samo u parnici.

Djelovanje razloga za ponavljanje postupka

Članak 254.

- (1) Nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ili o legatu, stranke mogu u rokovima i zbog razloga zbog kojih se može zahtijevati ponavljanje parničnoga postupka pokrenuti parnicu i u njoj ostvarivati svoja prava.
- (2) U parnici iz stavka 1. ovoga članka sud će o postojanju pretpostavki za ponavljanje postupka odlučiti kao o prethodnome pitanju.

G. POSTUPAK KAD JE MJERODAVNO INOZEMNO TIJELO**Mjera za zaštitu domaćih nasljednika, legatara i povjeritelja**

Članak 255.

- (1) Kad je za odlučivanje o nasljedstvu iza određenog ostavitelja mjerodavno inozemno tijelo, sud na čijem je

području ostavitelj umro izdat će po primitku umrlice oglas kojim će pozvati sve osobe u zemlji koje se smatraju ostaviteljevim nasljednicima, legatarima ili povjeriteljima da u oglasnom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana ni dulji od šest mjeseci, a koji teče od dana objave oglasa u "Službenim novinama Federacije BiH", to prijave sudu, jer će se u protivnom slučaju ostaviteljeve pokretnine predati mjerodavnom tijelu strane države, ili osobi koju ono ovlasti da ih primi.

- (2) Oglas će se objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i na oglasnoj ploči suda, a po potrebi i na drugi prikladan način, a jedan primjerak oglasa dostavit će se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne strane države u našoj zemlji.
- (3) Neće se izdati oglas ako vrijednost ostavine, bez odbitka dugova, ne prelazi iznos od 10.000,00 KM.
- (4) Ako se oglas ne objavi, ostavina se ne smije predati prije nego što isteknu tri mjeseca od dana smrti stranog državljanina.

Zadržavanje ostavine

Članak 256.

- (1) Ako neka osoba prijavi sudu da se smatra ostaviteljevim nasljednikom ili legatarom, sud će za vrijeme dok tijelo strane države ne odluči o tom njezinu pravu, zadržati one ostaviteljeve stvari koje bi bile dovoljne tom njezinu pravu.
- (2) Pošto tijelo strane države donese pravomoćnu odluku o njezinu pravu, sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku u pogledu zadržanih stvari, a ostatak će potom predati tijelu strane države.
- (3) Ako neki ostaviteljev vjerovnik prijavi svoju tražbinu, sud će zadržati onoliko ostaviteljevih stvari koliko je potrebno za pokriće te tražbine sve dok ona ne bude podmirena ili osigurana.

**DIO TREĆI
NOTARI KAO SUDSKI POVJERENICI
I. PROVEDBA OSTAVINSKIH RASPRAVA
Djelokrug notara**

Članak 257.

- (1) Notari kao sudski povjerenici provode radnje i donose odluke u ostavinskom postupku sukladno odluci suda o povjeravanju i odredbama ovoga zakona.
- (2) Sud može iz važnih razloga uvijek oduzeti notaru daljnju provedbu ostavinske rasprave koja mu je povjerena i raspravu sam provesti ili povjeriti drugom notaru, te o tome prethodno ili istodobno obavijestiti Notarsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Važni razlozi iz stavka 2. ovoga članka primjerice jesu: nemogućnost notara da zbog bolesti ili kojega drugog razloga obavlja posao, očito notarevo zanemarivanje zakonskih obveza ili drugi važni razlozi po ocjeni suda.
- (4) Protiv odluke suda iz st. 1. i 2. ovoga članka nije dopuštena žalba.

Postupak

Članak 258.

- (1) Notar povjerene mu radnje u nasljednim stvarima provodi sukladno odredbama ovoga zakona po kojima sud provodi taj postupak.
- (2) U postupku koji se provodi pred notarom stranka može biti zastupana po odredbama koje se primjenjuju na zastupanje u izvanparničnom postupku.

Rokovi za provedbu postupka

Članak 259.

- (1) Povjereni postupak provedbe ostavinske rasprave notar je dužan provesti u razumnom roku, računajući od dana primitka predmeta.
- (2) U slučaju da notar iz opravdanih razloga ne uspije u roku iz stavka 1. ovoga članka provesti sve radnje, dostavit će o tome izvješće sudu i Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine u kojem će obrazložiti razloge zbog kojih nije dovršio postupak.

Ovlasti i dužnosti notara

Članak 260.

- (1) Kao povjerenik suda u ostavinskom postupku notar na temelju odluke suda o povjeravanju provodi radnje i donosi odluke propisane ovim zakonom.
- (2) U slučajevima iz čl. 239., 240. i 241. ovoga zakona notar će vratiti spis mjerodavnom sudu.
- (3) U slučajevima iz čl. 173., 177. i 178. ovoga zakona notar može donositi odluke samo uz suglasnost svih stranaka u postupku. U protivnom će vratiti spis mjerodavnom sudu.
- (4) Nakon pravomoćnosti rješenja kojim je postupak okončan, odnosno povodom izjavljenog prigovora, kao i u drugim slučajevima kada po odredbama ovoga zakona vraća spis mjerodavnom sudu, notar će vratiti spis mjerodavnom sudu, a u notarskom spisu zadržati prijepis spisa.

Službeno sjedište notara

Članak 261.

- (1) Sud će provedbu ostavinskih postupaka povjeravati notarima koji imaju službeno sjedište na području suda ili na području njegovog odjeljenja.
- (2) Kad na području suda, odnosno odjeljenja suda imaju svoja službena sjedišta više notara, predmeti će im se dodjeljivati u rad ravnomjerno abecednim redom prezimena notara, na koji red neće utjecati završetak kalendarske godine.
- (3) Ostavinske predmete sukladno st. 1. i 2. ovoga članka sud može dostavljati notarima i elektroničkim putem.

II. POLOŽAJ I RAD NOTARA KAO SUDSKOG POVJERENIKA**Važenje zakona**

Članak 262.

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije propisano, za rad notara kao sudskog povjerenika važe propisi kao za sudove.
- (2) O razlozima za izuzeće notara odlučuje sud koji ga je postavio za svoga povjerenika.

Dostava

Članak 263.

Pozive i druge isprave koje sastavlja kao sudski povjerenik notar dostavlja strankama prema propisima o sudskoj dostavi.

Oslobođenje od troškova pristojbi

Članak 264.

U izvršavanju povjerenog posla notar je ovlašten pribavljati potrebne podatke i isprave od drugih mjerodavnih tijela. Podnesci kojima to traži oslobođeni su troškova sudskih i administrativnih pristojbi.

Nadzor suda

Članak 265.

- (1) Nadzor nad radom notara kao sudskog povjerenika obavlja sud koji mu je povjerio posao.
- (2) Notar ne može, osim iz osobito opravdanih razloga, odbiti povjereni posao, a o čemu je bez odgađanja dužan obavijestiti sud i Notarsku komoru Federacije BiH.

- (3) O opravdanosti razloga iz stavka 2. ovoga članka odlučuje sud koji mu je povjerio posao, pri čemu sud može zatražiti mišljenje Notarske komore Federacije BiH.
- (4) Kad notar odbije povjereni posao ili kad mu sud oduzme povjereni posao, sud će narediti notaru predaju spisa i po službenoj dužnosti izvršiti svoj nalog, te o tome obavijestiti Notarsku komoru Federacije BiH.
- (5) Notar koji odbije izvršiti nalog suda ili odbije predati sudu spise o povjerenom poslu čini povredu službene dužnosti iz članka 120. Zakona o notarima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 45/02).

Prestanak rada notara

Članak 266.

- (1) U slučaju prestanka rada notara ili promjene službenoga sjedišta notara, kojem je sud povjerio provedbu ostavinskog postupka, postupit će se po odredbama propisa o notarskoj službi koji se odnose na postupak sa spisima notara nakon što se uprazni mjesto notara.
- (2) Ako u roku 30 dana ne bude postavljen novi notar ili vršitelj dužnosti notara kojem su povjereni svi spisi, knjige i druga dokumentacija, Notarska komora dužna je sve spise koje je sud povjerio na provođenje ostavinskog postupka vratiti mjerodavnom sudu, a mjerodavni će sud postupiti sukladno odredbi članka 261. ovoga zakona.

III. NAGRADA I TROŠKOVI NOTARA KAO SUDSKOG POVJERENIKA**Nagrada i troškovi**

Članak 267.

- (1) Nagrada i troškovi notara kao povjerenika suda u provedbi ostavinskog postupka određuju se tako da se jedna nagrada u pravilu odnosi na sve radnje notara u pojedinom ostavinskom postupku.
- (2) Pravilnikom o nagradi za provedbu ostavinskog postupka propisat će se za koje radnje notar ima pravo na posebnu nagradu (popis ostavine, dopunsko rješenje o nasljeđivanju, djelomično rješenje o nasljeđivanju i sl.).
- (3) Kad u ostavinskom postupku notar postupa kao povjerenik suda, ne plaća se pristojba.
- (4) Plaćanje notarske nagrade i nadoknade vrši se sukladno propisima o notarskoj službi i Pravilniku iz članka 268. ovoga zakona.

Pravilnik

Članak 268.

- (1) Visinu nagrade i nadoknade troškova za radnje iz članka 267. ovoga zakona propisat će federalni ministar pravde na prijedlog Notarske komore Federacije BiH.
- (2) Notar smije za službene radnje koje je proveo u ostavinskom postupku kao povjerenik suda računati i naplaćivati samo nagradu po propisanoj pristojbi. Zabranjeno je notaru sklapanje pogodbe sa strankama o plaćanju nagrade i troškova drukčije nego je propisano pristojbom.
- (3) Notar će odbiti davanje klauzule pravomoćnosti i dostavu pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju javnim registrima, sve dok stranke ne izmire cjelokupni iznos notarske nagrade i nadoknade troškova.

**DIO ČETVRTI
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

Članak 269.

- (1) Prava stranaka u svezi s nasljeđivanjem cijenit će se po zakonu koji se primjenjivao u trenutku otvaranja nasljedstva.

- (2) Procesne odredbe ovoga zakona primjenjivat će se na sve slučajeve nasljeđivanja za koje je ostavinski postupak pokrenut nakon početka primjene ovoga zakona.
- (3) Sud će u roku 30 dana počev od dana primjene ovoga zakona povjeriti notarima sukladno odredbama članka 261. ovoga zakona sve ostavinske predmete u kojima do dana primjene ovoga zakona nije poduzeo ni jednu procesnu radnju.
- (4) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, ukoliko u ostavinskom postupku sud nije poduzeo ni jednu procesnu radnju, primijenit će se procesne odredbe ovoga zakona.
- (5) Ako je ostavinski postupak pokrenut prije početka primjene ovoga zakona, a u tom postupku poduzete su procesne radnje, a nije doneseno prvostupanjsko rješenje, postupak će se okončati po odredbama Zakona o izvanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br: 2/98, 39/04 i 73/05).

Članak 270.

- (1) Do dana primjene ovoga zakona valjanost forme oporuke i opoziva oporuke cijenit će se po odredbama dosadašnjeg Zakona o nasljeđivanju ("Službeni list SR BiH", br. 7/80 i 15/80).
- (2) Do dana primjene ovoga zakona valjanost ugovora o ustupanju i raspodjeli imovine za života, ugovora o doživotnom uzdržavanju, ugovora o odricanju od nasljeđa i ugovora o prijenosu nasljednog dijela prije diobe primjenjivat će se odredbe Zakona o nasljeđivanju ("Službeni list SR BiH", br. 7/80 i 15/80).
- (3) Iznimno od odredaba st. 1. i 2. ovoga članka, pravni poslovi zaključeni u formi notarski obrađene isprave s ovjerom ili bez ovjere od sudca do dana stupanja na snagu ovoga zakona i to: ugovori o ustupanju i raspodjeli imovine za života, ugovori o doživotnom izdržavanju i sporazumi o odricanju od nasljeđa koje nije otvoreno, kao i pismene oporuke pred svjedocima iz članka 67. ranijeg Zakona o nasljeđivanju, koje su sastavili notari u formi notarski obrađene isprave, do dana početka primjene ovoga zakona punovažni su.
- (4) Odredbe iz stavka 3. ovoga članka primjenjivat će se i u zatečenim postupcima pred sudovima.

Članak 271.

- (1) Federalni ministar pravde donijet će pravilnik iz članka 124. stavak 2. ovoga zakona u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.
- (2) Federalni ministar pravde donijet će pravilnik iz članka 268. stavak 1. ovoga zakona u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.
- (3) Notarska komora Federacije BiH uspostaviti će Registar oporuka i drugih nasljednopravnih poslova iz članka 124. ovoga zakona u roku dva mjeseca od dana stupanja na snagu pravilnika iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 272.

Na području općinskih sudova gdje do dana primjene ovoga zakona nisu imenovani notari ostavinske postupke provode mjerodavni sudovi do imenovanja notara za područja tih sudova.

Članak 273.

- (1) Rokovi koji su počeli teći prije stupanja na snagu ovoga zakona istječu kad istekne vrijeme određeno ovim zakonom, ali ako je prema odredbama koje su prestale važiti već počeo teći rok koji je dulji, onda istekom tog roka.
- (2) Kada je ovim zakonom određen rok koji prema odredbama koje su prestale važiti nije bio predviđen, taj rok ne može početi teći prije stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 274.

Ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine bez odgode će obavijestiti Vladu Sjedinjenih Američkih Država kao depozitara prema Konvenciji o jednoobraznom zakonu o obliku međunarodne oporuke da su ovlaštene osobe za sastavljanje međunarodne oporuke u Federaciji Bosne i Hercegovine sudci općinskih sudova, notari, zapovjednici broda, odnosno zrakoplova, a u inozemstvu konzularni, odnosno diplomatsko-konzularni predstavnici Bosne i Hercegovine.

Članak 275.

- (1) Danom početka primjene ovoga zakona prestaje važiti Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SR BiH", br. 7/80 i 15/80).
- (2) Posebni propisi o nasljeđivanju ostaju na snazi ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga zakona.

Članak 276.

Danom početka primjene ovoga zakona prestaju važiti odredbe članka 91. do 145. Zakona o izvanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 39/04 i 73/05).

Članak 277.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", a početak će se primjenjivati nakon tri mjeseca od dana stupanja na snagu.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Tomislav Martinović, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamenta Federacije BiH
Safet Softić, v. r.